

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Radim Koppitz

**Mediální obraz kampaně „Děkujeme,
odcházíme“ ve vybraných českých denících**

Bakalářská práce

Praha 2014

Autor práce: **Radim Koppitz**

Vedoucí práce: **PhDr. Jan Křeček, Ph.D.**

Rok obhajoby: **2014**

Bibliografický záznam

KOPPITZ, Radim. *Mediální obraz kampaně „Děkujeme, odcházíme“ ve vybraných českých denících*. Praha, 2014. 72 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Jan Křeček, Ph.D.

Abstrakt

Tato práce si bere za cíl analyzovat obraz kampaně „Děkujeme, odcházíme“ v Lidových novinách a Hospodářských novinách. Příčinou vzniku této protestní akce byla nespokojenost českých nemocničních lékařů s platovými a pracovními podmínkami, ale také s některými aspekty chodu nemocnic a českého zdravotnictví. Představitelé lékařských odborů oslovili profesionální PR agenturu, aby jim pomohla s vytvořením a vedením kampaně, což bylo důvodem, proč měla kampaň podstatně větší účinek než všechny ostatní dosavadní pokusy lékařů o změnu. S ohledem na to, že zpravodajská média v konfliktu sehrála stěžejní roli, je cílem této práce analýza toho, jakým způsobem bylo o tématu referováno ve vybraném vzorku denního tisku. Pro účely této práce byla jako základní výzkumná metoda zvolena kvantitativní obsahová analýza, pomocí níž bylo zkoumáno, jaký prostor byl tématu v denících věnován, jak se tento prostor vyvíjel v čase, které důvody odchodu lékařů byly v denících akcentovány, jak se vyvíjela negativita tématu, ale také to, jaký prostor k vyjádření byl věnován jednotlivým stranám konfliktu a konkrétním aktérům, a to, zdali deníky v rámci názorových textů některé ze stran konfliktu stranily. Práce sleduje vývoj celé akce od jejího počátku v květnu 2010 po její dozvuky v dubnu 2011. Součástí práce je též krátký teoretický úvod do historie lékařských odborů a popis vývoje kampaně vč. jejích bezprostředních výsledků.

Abstract

The aim of the thesis is to analyze an overall image of the "Děkujeme, odcházíme" ("Thank you, we are leaving") campaign in two Czech dailies – Lidové noviny and Hospodářské noviny. The protest campaign run by medical unions resulted from the fact that doctors in Czech hospitals had not been satisfied both with their salary

and working conditions. The unions asked a professional PR agency to manage the campaign, which is why the campaign was in the end much more effective and successful than any of the previous attempts. Quantitative content analysis has been chosen as a method for this research. Content of dailies is being analyzed from several aspects – overall coverage of the topic, its development over time, analysis of how media presented key motives for doctors' wanting to leave the hospitals, analysis of negative aspects of doctors' leaving and their development in time, evaluation of balanced access of conflict's key parties and their actors to the media and also an analysis of preferences of the media articulated via opinion texts. The research covers the period from May 2010, the actual beginning of the campaign, to April 2011, i.e. – just two months after the peak of the campaign. Theoretical part includes short history of Czech medical unions and description of the campaign development and its immediate results.

Klíčová slova

Děkujeme, odcházíme, kvantitativní obsahová analýza, mediální obraz, lékaři, odbory, agenda setting, vyváženost, Hospodářské noviny, Lidové noviny

Keywords

Thank you, we are leaving, quantitative content analysis, media coverage, doctors, unions, agenda setting, balance, Hospodářské noviny, Lidové noviny

Rozsah práce: 92 806 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 3. 1. 2014

Radim Koppitz

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu této práce PhDr. Janu Křečkovi PhD. za cenné rady, ochotu a trpělivost. Dále bych rád poděkoval svým blízkým za podporu při psaní této práce a v neposlední řadě patří můj dík všem, kteří byli ochotni si práci přečíst a sdělit mi své dojmy a připomínky.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky UK FSV
Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:

Koppitz Radim

Razítko podatelny:

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:

2009

E-mail diplomantky/diplomanta:

radimko@centrum.cz

Studijní obor/typ studia:

Mediální a komunikační studia (MS)

Předpokládaný název práce v češtině:

Mediální obraz kampaně „Děkujeme, odcházíme“ ve vybraných českých denících

Předpokládaný název práce v angličtině:

The Media Image of the Campaign „Děkujeme, odcházíme“ in Selected Czech Daily Press

Předpokládaný termín dokončení (semestr, školní rok – vzor: ZS 2012):

LS 2012

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

Práce se vztahuje k PR kampani „Děkujeme, odcházíme“, jež měla za cíl zlepšení pracovních podmínek lékařů v českých nemocnicích. Kampaň probíhala od jara 2010 a eskalovala před březnem 2011, kdy mělo na jejím základě dojít k dobrovolnému exodu několika tisíců českých lékařů z nemocnic. Tato práce má za cíl analyzovat, jakým způsobem se vývoj této kampaně promítal do vybraných tištěných médií, jak jimi byla kampaň prezentována a jaký měla tištěná média vliv na průběh a úspěšnost kampaně.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

1. Teoretický úvod – seznámení s tématem, stanovení cílů práce, základní přiblížení problematiky analýzy mediálních sdělení a příslušné metodologie, základní přiblížení fungování public relations a prostředků, jež jsou používány v rámci kampaní podobného typu
2. Charakteristika kampaně „Děkujeme, odcházíme“ – seznámení s jejími cíli, prostředky, protagonisty, historickým pozadím
3. Analytická část – obsahová analýza vybraného vzorku denního tisku z období od začátku kampaně, přes její vrchol až po její dozvuky
4. Vyhodnocení získaných dat – zkoumání mediálního obrazu kampaně, mezníků v jeho vývoji a toho, s čím jsou tyto mezníky spojené, zkoumání příslušných témat, kterým se média věnují přednostně a toho, které aspekty kampaně naopak upozaďují, zkoumání rozdílů v přístupech různých periodik
5. Formulace výsledků vzešlých z výzkumu získaných dat

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období, za které bude analyzován):

3 české deníky v období od dubna 2010 do dubna 2011

Postup (technika) při zpracování materiálu:

Kvantitativní obsahová analýza denního tisku

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

- SCHULZ, W. - SCHERER, H. - HAGEN, L. - REIFOVÁ, I. - KONČELÍK, J. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2004. 149 str. ISBN 80-246-0827-8.

- publikace zprostředkovává úvod do problematiky politické komunikace a obsahové analýzy masově mediováných textů, přibližuje též metody a způsoby kvantitativního rozboru masově mediováných textů a vyhodnocování zpravodajství
- SVOBODA, Václav. *Public relation – moderně a účinně*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 239 str. ISBN 978-80-247-2866-7.
  - publikace se komplexně věnuje problematice PR, osvětluje základní pojmy a postupy a přibližuje je na příkladech z české i zahraniční praxe
- FTOREK, Josef. *Public relations jako ovlivňování mínění: jak úspěšně ovlivňovat a nenechat se zmanipulovat*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 168 str. ISBN 978-80-247-1903-0.
  - publikace přibližuje hlavní nástroje a techniky sdělení informace v PR, zásady krizové komunikace v prostředí masmédií, funkci a roli médií ve společnosti při vytváření souhlasu mezi občany
- JABLONSKI, Andrzej, W. a kol. *Politický marketing – teorie a praxe*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2006. 208 str. ISBN 80-7364-011-2.
  - publikace se věnuje základům politického marketingu, což zahrnuje mimo jiné i způsoby vytváření image nebo public relations v politickém prostředí a to jak v teoretické rovině tak na příkladech z praxe
- TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. 1 vyd. Praha: Portál, 2006. 191 str. ISBN 80-7367-096-8
  - publikace se zabývá zpravodajstvím a základními teoriemi, které se vztahují k popisu produkce zpráv, faktory, které se na transformování událostí do zpráv podílejí, i teoretickými koncepty popisujícími vliv zpravodajského žánru na společnost

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

- NEUBERGOVÁ, L. *Solidarita jako strategický nástroj odborové akce*. Praha: Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd. Institut sociologických studií, 2009. 101 s. Vedoucí diplomové práce Prof. PhDr. Jiří Kabele, PhD.

- NOVOTNÝ, T. *Sociologie zdraví - Zdraví a média v sociálním kontextu*. Praha: Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd. Katedra sociologie, 2010. 121 s. Vedoucí diplomové práce Ing. Petr Pavlík, PhD.

Datum / Podpis studenta/ky

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzují, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na UK FSV vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

.....
Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

Obsah

ÚVOD	3
1. KAMPAŇ „DĚKUJEME, ODCHÁZÍME“	5
1.1 Lékař jako povolání	5
1.2 Lékařské odborové organizace a počátky nespokojenosti.....	5
1.3 Vývoj kampaně „Děkujeme, odcházíme“	6
1.4 Možnosti řešení prezentované ministerstvem zdravotnictví.....	10
1.5 Výsledky kampaně.....	11
2. TEORETICKÁ ČÁST	14
2.1 Agenda setting.....	14
2.1.1 Pojem „agenda setting“ a jeho vývoj.....	15
2.1.2 Nastolování agendy atributů – framing, priming	16
2.2 Objektivita, nestrannost a vyváženost ve zpravodajství.....	18
3. METODICKÁ ČÁST	21
3.1 Kvantitativní obsahová analýza – popis metody.....	21
3.2 Charakteristika zkoumaných deníků.....	21
3.3 Kódovací jednotka	22
3.4 Stanovení výběrového vzorku.....	23
3.5 Výzkumné otázky a hypotézy	24
3.6 Kódovací kniha a charakteristika proměnných	25
4. VÝZKUMNÁ ČÁST	28
4.1 Pokrytí tématu ve sledovaných denících.....	28
4.1.1 Celkový pokrytí tématu	28
4.1.2 Pokrytí tématu dle rubrik.....	34
4.1.3 Pokrytí tématu dle žánrů	37
4.2 Vývoj atributů tématu	40
4.2.1 Prezentace důvodů k odchodu.....	40
4.2.2 Negativní aspekty tématu.....	42
4.3 Prostoru k vyjádření jednotlivých stran.....	48
4.4 Poměr názorových textů.....	54
SHRNUTÍ	58
ZÁVĚR	60
SUMMARY	61
POUŽITÁ LITERATURA	62
SEZNAM GRAFŮ A TABULEK	66

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	67
SEZNAM PŘÍLOH.....	68
PŘÍLOHY	69

Úvod

Dlouhodobě neutěšená situace v českém zdravotnictví a neochota politických špiček tuto situaci řešit vedla na přelomu roku 2010 a 2011 k jedné z největších odborových protestních akcí v historii samostatného českého státu. Pod názvem „Děkujeme, odcházíme“ sjednotily lékařské odbory v druhé polovině roku 2010 téměř 4 000 nespokojených lékařů, kteří byli ochotni podat výpověď ke konci února 2011, pokud politické vedení nezačne kritickou situaci ve zdravotnictví systémově řešit.

Toto téma jsem si vybral proto, že celá akce zanechala silný otisk v českých médiích, která sehrála zásadní roli obzvláště v době vyvrcholení konfliktu a také ve formování veřejného mínění na něj. Ačkoliv si lékaři dle svého názoru zvolili legitimní formu protestu¹ proti podmínkám, v nichž musí pracovat, a potažmo i proti soudobému stavu zdravotnictví, bagatelizace problému a celé protestní akce ze strany politických špiček vedly ve výsledku k eskalaci konfliktu a do značné míry i k polarizaci veřejnosti na ty, jež s akcí doktorů sympatizovali, a ty, kteří je považovali za amorální vyděrače, kteří si za rukojmí berou své bezbranné pacienty. Obě strany konfliktu nakonec dospěly k dohodě ve formě „Memoranda o úpravě poměrů ve zdravotnictví“, a to ještě před naplněním slibovaného odchodu lékařů, nicméně ozvěny akce byly slyšet ještě dlouho po jejím ukončení, neboť některé sliby vládních představitelů nebyly ani rok poté naplněny.

Tato práce si bere za cíl analyzovat vývoj prezentace protestní akce ve vybraném vzorku českého denního tisku, a to v období od jejího oficiálního počátku, který se datuje ke květnu roku 2010, přes vrchol akce, jímž byl leden a únor roku 2011, až po její dozvuky do dubna roku 2011. S ohledem na poměrně velký objem zkoumaného materiálu jsem jako nástroj výzkumu primárně zvolil kvantitativní obsahovou analýzu, pomocí níž bude možné sledovat, jaký prostor téma dostávalo v jednotlivých denících, v jaké míře byly názorově zastoupeny obě strany konfliktu, i o kterých konkrétních aspektech problému vybraný tisk referoval více a které naopak upozadoval.

---

¹ LÉKAŘSKÝ ODBOROVÝ KLUB - SVAZ ČESKÝCH LÉKAŘŮ. *10 Důvodů proč organizace ani jiná účast na výzvě „Děkujeme, odcházíme“ není trestným činem* [online].

Pro pochopení motivace protestujících lékařů a širších souvislostí, jež byly příčinou vzniku samotné protestní akce, je do práce zahrnut krátký úvod do historie lékařských odborů, nemocničního zdravotnictví a těch jeho aspektů, proti nimž se lékaři vzepřeli. Druhou část práce představuje stručný výklad teoretického rámce, na jehož základě je obsah analyzován. Třetí část rozkrývá metodologické postupy, jež byly k analýze použity, a stanovuje hypotézy pro část čtvrtou, již je vlastní analýza zkoumaného materiálu a prezentace jejích výsledků.

Odchýlení od tezí

Na základě konzultace s vedoucím práce byl oproti původním tezím rozsah práce omezen na dva deníky namísto původně zamýšlených tří. Práce se zároveň zaměřuje více na vlastní pokrytí tématu zvolenými deníky a upozaduje problematiku public relations, jež sehrály podstatnou roli ve formování, vedení a úspěšnosti kampaně. Podrobnější zkoumání vývoje PR kampaně a prostředků k tomu použitých by pravděpodobně vydalo na práci obdobného rozsahu, což nebylo záměrem.

1. Kampaň „Děkujeme, odcházíme“

1.1 Lékař jako povolání

Povolání lékaře se v očích veřejnosti těší nemalé úctě, v průzkumech veřejného mínění o prestiži jednotlivých povolání se v posledních letech pravidelně umísťuje na nejvyšší pozici.² Studium medicíny představuje jedno z nejnáročnějších a nejdelších studií v našem vysokoškolském systému. Plná lékařská kvalifikace obnáší krom základního šestiletého studia též absolvování následného postgraduálního studia o minimální délce 3, ale též 7 a více let. Jedná se rovněž o povolání s vysokou mírou odpovědnosti a z ní plynoucích rizik. Základní hrubá mzda nemocničních lékařů se dle platových tabulek v roce 2010 pohybovala kolem 17 000 Kč pro čerstvé absolventy. Po dokončení postgraduálního vzdělání, tedy tzv. atestace, se pak základní plat lékaře pohyboval okolo 23 000 Kč, což dle mínění mnohých lékařů neodpovídá náročnosti tohoto povolání ani výše uvedené společenské pozici.³ Je nutné podotknout, že výsledný plat nemocničních lékařů může být podstatně vyšší, pokud se do něj započítají všechny příplatky spojené především s prací přesčas, která je po lékařích většiny oborů vyžadována. Průměrný celkový plat lékaře v nemocnicích zřizovaných kraji či městy se potom v roce 2010 pohyboval kolem 49 000 Kč. Tato suma nicméně běžně zahrnovala nezanedbatelných 100 až 140 hodin přesčasové práce za měsíc.⁴

1.2 Lékařské odborové organizace a počátky nespokojenosti

Otevřené projevy nespokojenosti s postavením lékařů ve zdravotnictví sahají v novodobé historii České republiky až do roku 1995, kdy byl založen *Lékařský odborový klub* (LOK) - dobrovolná odborová organizace sdružující absolventy lékařských fakult, jež byla zřízena s cílem hájit sociální práva a ekonomické zájmy lékařů. Jedním z jeho primárních cílů bylo „dosáhnout takového postavení lékařů, které je běžné ve všech západních státech“⁵, a to formou zvýšení tabulkových platů a jejich

² CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR. *Prestiž povolání – červen 2012* [online].

³ IDNES.CZ. *Rozdíly v plotech lékařů jdou do desítek tisíc, nejhůř jsou na tom mladí.* [online].

⁴ tamtéž

⁵ LÉKAŘSKÝ ODBOROVÝ KLUB - SVAZ ČESKÝCH LÉKAŘŮ. *Základní programové prohlášení (4. 4. 1995)* [online].

následného navázání na průměrnou mzdu ve státě – konkrétně tak, „aby základní mzda lékaře těsně po první atestaci byla rovna trojnásobku průměrné mzdy ve státě“⁶. Snahy o dosažení této mety vyústily o několik let později v říjnu roku 1999 v jednodenní stávku lékařů, která přispěla k mírnému navýšení platů v roce následujícím, ale lékaři požadovanému trojnásobku průměrné mzdy se toto navýšení zdaleka nepřiblížilo.

Na společném sjezdu *Lékařského odborového klubu* a profesního sdružení *Svaz českých lékařů* na podzim roku 2000 došlo ke sloučení těchto dvou organizací. Cíle sloučeného uskupení přitom zůstaly v zásadě stejné s cíli LOK. Krom ochrany zájmů lékařů byla do stanov zahrnuta i ochrana zájmů ostatních zdravotníků a též pacientů, jakožto pojištěnců zdravotních pojišťoven.⁷ Nicméně ani po tomto sloučení se v průběhu celé další dekády *Lékařskému odborovému klubu – Svazu českých lékařů* (LOK-SČL) nepodařilo naplnit snahy o navýšení platů směrem k západoevropským standardům. Tato dlouhodobá frustrace spolu s několika dalšími faktory eskalovala v roce 2010 do protestní akce, jež co do rozsahu do té doby neměla v českém zdravotnictví obdoby.

1.3 Vývoj kampaně „Děkujeme, odcházíme“

Úplné počátky kampaně „Děkujeme, odcházíme“, jejíž název je parafrází výzvy „Děkujeme, odejděte“ k demisi politického establishmentu z roku 1999, lze datovat k březnu roku 2010, kdy proběhl XVI. sněm LOK-SČL. Hlavním tématem sněmu byla nová úhradová vyhláška pro rok 2010, která měla dle účastníků sněmu potenciál podstatně zhoršit platební schopnost většiny nemocnic, což mohlo mít za následek též zhoršení platových podmínek personálu těchto nemocnic. Důsledkem toho pak mohly hrozit další odchody kvalifikovaných zdravotníků, kterých bylo už tak v systému dle prohlášení lékařů nedostatek.⁸

---

⁶ LÉKAŘSKÝ ODBOROVÝ KLUB - SVAZ ČESKÝCH LÉKAŘŮ. *Základní programové prohlášení* (4. 4. 1995) [online].

⁷ LÉKAŘSKÝ ODBOROVÝ KLUB - SVAZ ČESKÝCH LÉKAŘŮ. *Stanovy LOK-SČL* [online].

⁸ ČESKÁ LÉKAŘSKÁ KOMORA. *Nedostatek lékařů ohrožuje kvalitu a dostupnost zdravotní péče* [online].

Dle *České lékařské komory* (ČLK) - samosprávné stavovské organizace, která ze zákona sdružuje všechny lékaře v ČR a která má mimo jiné (obdobně jako LOK-SČL) za úkol hájit práva a profesní zájmy svých členů⁹ - byl nedostatek kvalifikovaných zdravotních pracovníků přitom jedním z hlavních problémů českého zdravotnictví.¹⁰ Nedostatečné finanční ohodnocení spolu s pracovními podmínkami, kde byla po lékařích vyžadována práce přesčas v míře značně převyšující zákonem povolené množství, vedly často k odchodům nemocničních lékařů buď do soukromého sektoru, nebo do zahraničí. Nedostatek lékařů v nemocnicích vedl k nadměrnému zatěžování těch, kteří v nemocnicích zůstali, což často vedlo k jejich další frustraci a následným odchodům. Celý problém tak představoval začarovaný kruh, který bylo možné přetrnout pouze rozsáhlejšími systémovými změnami.

Pro ilustraci rozsahu problému ČLK uváděla, že české nemocnice k datu 30. 4. 2010 poptávaly přes úřady práce téměř 700 lékařů, přičemž do ciziny dle údajů ČLK odcházelo každoročně přibližně 300 lékařů. Největší zastoupení v této skupině přitom měli anesteziologové a chirurgové¹¹, jejichž přítomnost je pro chod nemocnic nezbytná. Současně se nejčastěji jednalo o doktory ve věku od 30 do 40 let, tedy o perspektivní a plně kvalifikované lékaře, kteří před sebou mají dlouhou profesní kariéru. Vlivem toho spolu s pozvolným ubýváním počtu nových absolventů lékařských fakult dochází také ke stárnutí populace nemocničních lékařů a k narůstání závislosti na pracovní síle cizinců, kteří se rekrutují nejčastěji ze Slovenska a zemí bývalého východního bloku.¹²

Vše výše zmíněné spolu s novým systémem postgraduálního vzdělávání, který nutil mladé lékaře pracovat ve fakultních nemocnicích - což mělo za následek jejich nedostatek v menších nemocnicích - vyústilo v očích účastníků březnového XVI. sněmu odborových organizací v nejhorší krizi ve zdravotnictví od roku 1989.¹³ Výsledkem sjezdu byl apel zúčastněných na demonstrativní protest proti dlouhodobé nečinnosti příslušných vládních složek a jejich ignoraci narůstajících problémů ve zdravotnictví. Forma protestu, která byla nastíněna na tomto sjezdu deklarací ochoty všech přítomných

⁹ ČESKÁ LÉKAŘSKÁ KOMORA. *Zákon č.220/1991 Sb.* [online]

¹⁰ ČESKÁ LÉKAŘSKÁ KOMORA. *Nedostatek lékařů ohrožuje kvalitu a dostupnost zdravotní péče* [online].

¹¹ tamtéž

¹² tamtéž

¹³ LÉKAŘSKÝ ODBOROVÝ KLUB - SVAZ ČESKÝCH LÉKAŘŮ. *Děkujeme, odcházíme...* [online].

delegátů podat výpověď, pokud vláda nezačne problém řešit, dostala již zcela konkrétní obrysy na následném mimořádném XVII. sjezdu LOK-SČL, který se konal 17. května. Protest formou podání hromadné výpovědi byl vyhodnocen jako právně korektní, v souladu s Listinou práv a svobod, a pro jeho volbu hrála i přesná časová definice toho, dokdy musí vládní představitelé jednat. Pod akcí nazvanou „Děkujeme, odcházíme“ bylo na XVII. sjezdu podepsáno již necelých 1500 nespokojených lékařů, kteří přislíbili podání výpovědi ke konci roku 2010, pokud do té doby nedojde alespoň k zahájení kroků vedoucích k nápravě této kritické situace.¹⁴ S ohledem na to, že všechny dosavadní obdobné akce lékařských odborů se mýjely účinkem a zůstaly nakonec bez povšimnutí, zástupci LOK-SČL tentokrát oslovili profesionální PR agenturu Ewing PR, aby jim pomohla s vedením a realizací celé kampaně.

V dopise od předsedy LOK-SČL Martina Engela a prezidenta ČLK Milana Kubka, později též hlavních tváří celé akce ze strany protestujících, adresovaného 9. 6. 2010 ministryni zdravotnictví Daně Juráskové byly základní požadavky nespokojených lékařů formulovány do těchto bodů¹⁵:

- 1) Vytvoření jednotné mzdové normy pro lékaře a ostatní zdravotníky, garantující hrubý příjem minimálně ve výši 1,5 – 3 násobku průměrné mzdy v ČR bez přesčasů odstupňovaně podle erudice lékaře
- 2) Okamžité zrušení stávajícího systému postgraduálního vzdělávání a nahrazení systémem novým v gesci ČLK
- 3) Zrušení stávající úhradové vyhlášky k 30. 6. 2010 a nahrazení novou, která bude garantovat identické podmínky a objemy úhrad jako v druhém pololetí roku 2009

Na základě červnových řádných voleb se k moci dostala pravicová koalice, která vystřídala úřednickou vládu Jana Fischera, a v červenci tak došlo ke změně na postu ministra zdravotnictví, jímž se stal zástupce strany TOP 09 Leoš Heger. Ten však dle vyjádření odborů na požadavky lékařů odmítal reagovat a vyhýbal se konstruktivní

¹⁴ LÉKAŘSKÝ ODBOROVÝ KLUB - SVAZ ČESKÝCH LÉKAŘŮ. *Kampaň LOK-SČL „Děkujeme, odcházíme“*. [online]

¹⁵ ČESKÁ LÉKAŘSKÁ KOMORA. *Předseda LOK-SČL a prezident ČLK upozornili 9. 6. 2010 ministryni Juráskovou na personální krizi v nemocnicích*. [online].

debatě s nimi. Bagatelizace a ignorace problému ze strany politického vedení jen utvrdila protestující stranu v jejím postoji, a tak lékaři přešli z pouhé hrozby k realizaci podání výpovědi. Konečný počet účastníků akce z řad lékařů se zastavil na čísle 3 837. Jak bylo zjištěno během průběhu akce, je těžké určit, jak přesnou část z celkového počtu lékařů toto číslo představuje, protože dle různých zdrojů se celkový počet lékařů pohybuje od 13 000 (dle České lékařské komory) až po necelých 21 000 (dle údajů VZP).¹⁶ Ať už by se jednalo o necelou třetinu nebo pětinu z celkového počtu, představoval by odchod takového množství lékařů zásadní problém pro chod mnoha českých nemocnic.

Pro přiblížení motivace lékařů je dále uvedeno 13 důvodů k odchodu lékařů, které byly prezentovány na oficiálních stránkách akce „Děkujeme, odcházíme“¹⁷:

- 1) **České zdravotnictví je dlouhodobě podfinancované** - podíl HDP osciluje kolem 7 %, zatímco obvyklý průměr v EU je 10 %. Ze sledovaných zemí OECD jsou za námi pouze Polsko, Mexiko a Korea.
- 2) **Nízká platba státu za státního pojištěnce**, která neodpovídá objemu financí za péči, které tito "státní" pacienti zkonzumují. **Neexistence systému komerčního připojištění.**
- 3) **Velké rezervy ve vnitřním chodu zdravotnictví** - největší položkou je chaos v lékové politice, kudy utíkají miliardy.
- 4) **Podivné hospodaření v nemocnicích - předražené zakázky** (stavební, nákup přístrojů a léků apod.). Platy zdravotníků jsou jedinou položkou, za níž nelze získat provizi.
- 5) **Nízké platy lékařů**, které neodpovídají náročnosti povolání, potřebnému vzdělání a prestiži.
- 6) **Zcela destruovaný systém vzdělávání**, který vede k odchodu mladých lékařů do ciziny.
- 7) **Odchody lékařů do ciziny kvůli lepším pracovním podmínkám.** Zůstávající lékaři jsou zatěžováni vyšší odpovědností, než odpovídá jejich kvalifikaci a vyšším počtem přesčasové práce.
- 8) **Nedodržování zákoníku práce** vede k přetěžování lékařů a následně

¹⁶ DĚKUJEME, ODCHÁZÍME. 10 věcí, které jsme se dozvěděli díky vzpouře lékařů [online].

¹⁷ DĚKUJEME, ODCHÁZÍME. 13 důvodů k exodu [online].

i k možným chybám lékařů, které je vystavují postihu.

- 9) V roce 2013 přestane platit výjimka u **evropské směrnice o přesčasové práci**, která bude klást ještě větší nároky na personální vybavení nemocnic.
- 10) Kvůli personálnímu nedostatku, špatné organizaci a neracionálnímu nakládání s finančními prostředky dochází ke **zhoršování péče o pacienty**, za něž nechtějí lékaři přebírat odpovědnost.
- 11) **Nesplněné sliby politiků** - od roku 1989 jsou lékaři přesvědčováni, že nejprve se musí změnit systém a pak dojde k napravení jejich platů. Doposud se tak nestalo.
- 12) Politické strany vedou o zdravotnictví **ideologickou válku**, přičemž ke změnám je třeba dohoda politiků napříč spektrem, jak je patrné v cizině.
- 13) Zdravotnictví je resortem, kde se vystříдалo **nejvíce ministrů zdravotnictví, koncepcí a rozdílných pohledů**. Stále jsou nějaké volby, ať již řádné či předčasné, takže lékaři nemají záruku, že se potřebné změny uskuteční.

1.4 Možnosti řešení prezentované ministerstvem zdravotnictví

V reakci na hrozící následky akce „Děkujeme, odcházíme“ vypracovalo ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci se zástupci krajů několik krizových plánů, které by bylo možné nasadit v případě realizace odchodu lékařů z nemocnic. Prvním z nich byl přechod nemocnic do tzv. **prázdninového provozu**, tedy stavu, který je běžný o prázdninách, kdy se nemocnice musí v důsledku čerpání dovolených vyrovnávat s menším počtem pracovníků. V takovém provozu je akutní a subakutní péče dostupná většině pacientů. Ministr zdravotnictví Leoš Heger 26. 11. 2010 uvedl, že takovýto provoz by bylo možné udržet po dobu nejméně několika měsíců.¹⁸ V jednom z dalších rozhovorů, který proběhl 15. 1. 2011, na tomto tvrzení stále ještě trval, ačkoliv připustil, že výjimkou by mohl být kraj Vysočina, v němž by mohl mít odchod lékařů za následek ochromení všech nemocnic.¹⁹

Jako další z možností řešení krizové situace Leoš Heger v závěru prosince 2010 uvedl vyhlášení **stavu nebezpečí** v těch krajích, v nichž by nebylo z důvodu odchodu

¹⁸ MEDICAL TRIBUNE CZ. Heger: prázdninový provoz bude možné vydržet několik měsíců [online].

¹⁹ tamtéž

lékařů možné zajistit akutní péči. Stav nebezpečí totiž hejtmanům krajů umožňuje přikázat návrat lékařů na pracoviště. V reakci na toto prohlášení prezident ČLK Milan Kubek označil podobné plány za „vrchol nekompetentnosti ministra zdravotnictví“ a naznačil, že podobné zneužití zákona č. 240/2000 Sb. by bylo za hranicí ústavnosti, neboť se v tomto případě nejedná o nepředvídanou živelnou nebo jinou pohromu, ale takřka rok dopředu ohlášenou akci.²⁰

Jako třetí možnost řešení krizové situace byla na poradě Bezpečnostní rady státu, jež se konala 8. 2. 2011, prezentována možnost **nasazení armády a integrovaného záchranného systému**. Vyšlo nicméně najevo, že armáda disponuje pouze zhruba 450 lékaři, přičemž 120 z nich představují lékaři čekající na atestaci, kteří nesmějí pracovat samostatně, a většina ze zbylých 230 atestovaných lékařů postrádá specializaci v oborech, které by odchodem lékařů byly ohroženy nejvíce, tj. například gynekologie, neonatologie nebo chirurgie.²¹ Armáda provozuje tři vojenské nemocnice, v nichž kromě vojenských lékařů působí dalších 450 civilních lékařů, kteří se výzvy „Děkujeme, odcházíme“ nezúčastnili. Civilní lékaři z Vojenské nemocnice Brno nicméně deklarovali, že akci „Děkujeme, odcházíme“ podporují a odmítají nahrazovat práci lékařů, kteří výpověď podali, a riskovat tak chyby pramenící z nadměrného množství práce.²² Podle tehdejšího premiéra Petra Nečase měly tyto složky zajišťovat především rychlý přesun nemocných do míst se zajištěnou lékařskou péčí.²³

1.5 Výsledky kampaně

Čím více se blížil termín odchodu lékařů, začínaly hrozící důsledky odchodu nabírat na reálných obrysech, a spolu s tím začal sílit i tlak médií na lékaře. Ten měl mimo jiné za následek značnou polarizaci společnosti na příznivce akce, kteří stáli za požadavky doktorů, a její odpůrce, kteří v doktorech viděli hamižnou skupinu lidí, kteří si pro svůj cíl berou jako rukojmí zdraví svých pacientů. Někteří z příznivců akce vyjádřili svůj názor podpisem petice „SOS zdravotnictví“, jež byla adresována vládě ČR

²⁰ ČESKÁ LÉKAŘSKÁ KOMORA. *Vyhrožování lékařům a zneužívání zákona není cestou k řešení krize* [online].

²¹ MEDICAL TRIBUNE CZ. *Armáda přijde na pomoc, když lékaři odejdou* [online].

²² IDNES.CZ. *Lékaři z brněnské vojenské nemocnice odmítli zaskakovat za kolegy ve výpovědi* [online].

²³ MEDICAL TRIBUNE CZ. *Armáda přijde na pomoc, když lékaři odejdou* [online].

a vybízela ji ke konstruktivnímu jednání s lékaři a nápravě poměrů ve zdravotnictví. Mezi bezmála 33 000 signatáři petice se objevila i řada veřejně známých osobností.²⁴ Na straně příznivců stála také značná část odborné veřejnosti²⁵ a některé lékařské kapacity.²⁶

Podíl veřejnosti zastávající protichůdný názor začal narůstat souvisle s blížícím se vrcholem akce kolem přelomu roku. Značnou roli zde sehrávala právě média, zvláště pak ta bulvární, která často prezentovala pouze omezený pohled na problematiku. Jejich konzumenti pak často mimo jiné mohli nabývat dojmu, že se lékaři snaží pouze o navýšení svých platů, které se už tak pohybovaly vysoko nad průměrnou mzdou běžného občana ČR. To, že jsou tyto platy výsledkem až 1,5 násobku pracovního úvazku, a tím pádem i více než 100 hodin přesčasů měsíčně, bylo médiu často opomíjeno. V reakci na petici „SOS zdravotnictví“ vznikla v táboře odpůrců kampaně opoziční petice pod názvem „Protest proti kapitulantství“, jež naopak nabádala vládu k tomu, aby neustupovala požadavkům lékařů, jakožto skupiny, „která má z povahy své profese značnou moc brát si nezúčastněné spoluobčany za rukojmí a vydírá celou společnost tím, že je schopna ohrozit zdravotní péči hromadným a organizovaným odchodem“²⁷. Petici zašitil časopis Reflex a mezi jejími bezmála 37 000 signatáři se stejně jako v předchozím případě objevilo několik veřejně známých osobností.²⁸ Na stranu odpůrců akce se postavil i prezident ČR Václav Klaus, který ve svém novoročním projevu označil plány lékařů k odchodu za „nepřijatelné vydírání“.²⁹

Po několikerych neúspěšných jednáních nakonec zúčastněné strany konfliktu dospěly ke konsenzu a hrozba odchodu lékařů tak byla zažehnána. Oficiálně došlo k ukončení kampaně 28. 2. 2011, tedy v den, kdy zástupci Ministerstva zdravotnictví ČR a LOK-SČL podepsali dohodu ve formě závazného *Memoranda o úpravě poměrů ve zdravotnictví*, které mělo mimo jiné zaručit zvýšení platu všem nemocničním

²⁴ SOS-ZDRAVOTNICTVÍ. *Petice* [online].

²⁵ LÉKAŘSKÝ ODBOROVÝ KLUB - SVAZ ČESKÝCH LÉKAŘŮ. *Poděkování Předsednictva LOK-SČL za podporu akce Děkujeme, odcházíme.* [online].

²⁶ MEDICAL TRIBUNE CZ. *Lékařské kapacity podpořily protest lékařů* [online].

²⁷ UDÁLOSTI – POLITICKÝ ZÁPISNÍK BOHUMILA DOLEŽALA. *Protest proti kapitulantství* [online].

²⁸ REFLEX. *Protest proti kapitulantství: Petici podepsalo už přes 35 000 lidí* [online].

²⁹ ZDRAVOTNICTVÍ A MEDICÍNA MF. *Prezident odsoudil lékaře: je to nepřijatelné vydírání.* [online].

lékařům³⁰. Částečně došlo ke zvýšení platů hned od dalšího měsíce, částečně bylo zvyšování platů rozplánováno do let následujících. Zástupci protestní akce na oplátku v rámci tohoto memoranda přislíbili stažení všech výpovědí, k čemuž také došlo.

V průběhu následujícího období se ukázalo, že plnění jednotlivých bodů memoranda ze strany ministerstva zdravotnictví nebude zcela bezproblémové³¹, nicméně kampaň jako celek lze pokládat z pohledu LOK-SČL za úspěšnou, neboť bylo do značné míry dosaženo předem vytyčených cílů a nastartování zdravotnické reformy, jež by měla zlepšit poměry v českém zdravotnictví. O úspěchu lze hovořit i v případě vlastní PR kampaně realizované společností Ewing PR, neboť ta zaznamenala přes 4 500 mediálních výstupů a dle výzkumu veřejného mínění o kampani vědělo 99% veřejnosti.³² Kampaň byla též oceněna v mezinárodní prestižní soutěži SABRE AWARDS jako nejlepší projekt v kategorii Střední a východní Evropa.³³

---

³⁰ČESKÁ LÉKAŘSKÁ KOMORA. *Memorandum o úpravě poměrů ve zdravotnictví 14. února 2011* [online].

³¹DĚKUJEME, ODCHÁZÍME. *Rok po startu kampaně Děkujeme, odcházíme lékaři poukazují na největší problémy zdravotnické reformy.* [online].

³²IDNES.CZ. *Kampaň Děkujeme, odcházíme vyhrála nad vládou. Teď získala cenu za PR* [online].

³³EWING PUBLIC RELATIONS. *Ewing Public Relations získala ocenění v prestižní mezinárodní soutěži SABRE AWARDS 2011.* [online]

2. Teoretická část

Moderní společnost dospěla do bodu, v němž většina znalostí a informací o veřejných tématech není přístupná skrze bezprostřední osobní zkušenost. Masová média, jež se stala neoddelitelnou součástí moderní společnosti, fungují mimo jiné jako zprostředkovatel této zkušenosti a občanům denně prezentují okolní realitu složenou ze zpráv.³⁴ Ačkoliv má toto publikum tendenci považovat zprávy za věrný, ne-li zrcadlový obraz skutečnosti, ve své podstatě se jedná o umělý a vykonstruovaný produkt,³⁵ jehož tvorbu ovlivňuje celá řada faktorů. Je nutné si uvědomit, že zpravodajská média mohou do jisté míry formovat náš náhled na tu část světa, která leží mimo náš dosah, a to nejen výběrem toho, o čem nás informují, ale i formou, kterou jsou informace prezentovány. Zobrazení kampaně „Děkujeme, odcházíme“ ve vybraném vzorku denního tisku je názorným příkladem toho, jakým způsobem mohou masová média ovlivňovat to, co se dostane do popředí veřejné diskuse, i toho, jakým způsobem mohou média formovat pohled na celou problematiku. Na základě níže uvedených teoretických rámců je vystavena následující analytická část této práce.

2.1 Agenda Setting

V každém okamžiku existují desítky témat, která soupeří o zájem veřejnosti³⁶ a zástupci zpravodajských médií jsou nuceni každý den vybírat pouhý zlomek z celkového objemu informací a témat, které mají k dispozici. Důvodem je to, že média mají pouze omezený prostor, na němž mohou být zprávy publikovány (ať už jde o počet stran či délku vysílacího času) a stejně tak i publikum je schopno osvojit si jen omezené množství témat.³⁷ Konzumentům masových médií se proto ta témata, která byla do zpravodajství vybrána, mohou jevit jako důležitější než ta, která se do zpravodajství nedostala. O konkrétní míře důležitosti či významnosti tématu může v médiích vypovídat mnoho aspektů – u tištěných médií např. umístění zprávy (hlavní zprávy na titulní straně), velikost titulku, délka zprávy a v neposlední řadě též frekvence výskytu -

---

³⁴ McCombs (2009), str. 24- 25

³⁵ Burton, Jiráček (2003), str. 247

³⁶ McCombs (2009), str. 71

³⁷ McCombs (2009), str. 72

objevuje-li se téma ve zpravodajském médiu opakovaně či kontinuálně, je to silné sdělení o jeho důležitosti.³⁸ Schopnost ovlivňovat významnost těchto témat v očích veřejnosti je označována jako schopnost zpravodajských médií nastolovat agendu, neboli **agenda setting**.

2.1.1 Pojem „agenda setting“ a jeho vývoj

Pojem „agenda setting“ zavedli na přelomu 60. let a 70. let 20. století američtí vědci Donald Shaw a Maxwell McCombs. Ústřední myšlenkou této teorie je, že veřejnost začne považovat za důležité ty prvky, na něž klade důraz agenda médií. Předmětem zkoumání Shawa a McCombse byla v samém počátku snaha o nalezení vztahu mezi zastoupením témat v mediálních obsazích a vnímáním důležitosti těchto témat mezi lidmi, a to v rámci americké předvolební prezidentské kampaně v roce 1968 (*Chapel Hill Study*) a následně též v roce 1972 (*Charlotte Study*). Výzkum vycházel ze srovnání výsledků kvantitativní obsahové analýzy zpravodajských médií s tím, co během dotazníkového šetření označili vybraní voliči za důležité. Výsledkem výzkumu bylo zjištění, že v rámci vybraného vzorku publika „hierarchie mediální agendy nastoluje hierarchii témat veřejné agendy, to znamená, že důležitost, kterou tématu přiřadala média tím, že mu propůjčila patřičný prostor, odpovídala důležitosti, kterou tématu přiznávali dotazovaní lidé“.³⁹

V následujícím období bylo realizováno mnoho dalších výzkumů zaměřených na nastolování témat. V počátcích panovala představa, že metoda přináší nezpochybnitelné výsledky, neboť zkoumané závislé i nezávislé proměnné mohou být snadno a transparentně měřeny (obsahovou analýzou médií, resp. dotazníkovým šetřením veřejného mínění), a pomocí metody tak lze sledovat dlouhodobé účinky médií. Závislost agendy veřejnosti na agendě prezentované médii byla ve většině provedených studií potvrzena, nicméně množství studií, v nichž tato závislost potvrzena nebyla, taktéž není zanedbatelné. Ukázalo se, že problematika je poněkud komplexnější, a zkoumání nastolování agendy se tak rozrostlo do několika dalších rovin od zkoumání jednotlivých aspektů, jež mají vliv na schopnost přejímání agendy veřejností, přes

---

³⁸ McCombs (2009), str. 26

³⁹ Trampota (2006), str. 117

zkoumání vlivu médií na to, jak budou konkrétní obsahy interpretovány, až po snahu o zodpovězení otázky, kdo nastoluje mediální agendu.⁴⁰

Výzkumem bylo mimo jiné zjištěno, že vliv na přijímání mediální agendy jedincem má pravděpodobně mnoho aspektů. Patří mezi ně zájem jednotlivce o obsah médií, neznalost v médiích obsažených témat (obě lze souhrnně označit jako potřebu orientace v prostředí, která vede k větší konzumaci mediálních obsahů, což může vést k větší míře osvojování mediální agendy). Mezi další vlastnosti, jež pravděpodobně ovlivňují míru nastolování agendy, patří i demografické vlastnosti příjemce (věk, vzdělání, pohlaví), psychologické ukazatele (např. důvěra v média) a behaviorální ukazatele (např. intenzita užívání médií).⁴¹

2.1.2 Nastolování agendy atributů – framing, priming

V první rovině tedy dle teorie nastolování agendy zpravodajství do značné míry určuje, která témata či události se dostanou do předmětu zájmu publika. Zpravodajství ale také poskytuje významy a různé interpretační rámce jednotlivých událostí. Média mohou při zpracování určité tematické události některé vlastnosti zdůraznit a jiné upozadit nebo zcela vynechat, což může mít vliv na to, jakým způsobem veřejnost předkládané informaci porozumí.⁴² Druhý stupeň nastolování agendy je označován jako **nastolování agendy atributů**. Zaměřuje se na zkoumání těch atributů či aspektů jednotlivých témat, jež mohou mít vliv na celkové vyznění sdělení a jeho následné vnímání veřejností. Podrobněji je nastolování agendy atributů rozváděno pod pojmy **framing** neboli zarámování událostí a **priming** neboli usměrňování.

Tematické zarámování médií prezentované události může mít nemalý vliv na to, jakým způsobem bude událost vnímána příjemcem. McCombs uvádí, že „rámování je ústřední organizační myšlenkou zpravodajského obsahu, která mu dává kontext a napovídá, co je tématem, a to tak, že selektuje, zdůrazňuje, zamlčuje a komentuje“.⁴³ Dle McCombse mohou být rámce též popisovány jako interpretační schémata či jako dominantní perspektiva, která „nejen určuje, co je důležité a co nikoliv, ale také aktivně prosazuje určitou definici problému, kauzální vysvětlení, morální vysvětlení či

⁴⁰ Trampota (2006), str. 119-121

⁴¹ tamtéž

⁴² Trampota (2006), str. 104

⁴³ McCombs (2009), str. 133

doporučené řešení“.⁴⁴ Mají tedy schopnost strukturovat naše myšlení a ovlivňovat, jakým způsobem přemýšlíme o politických tématech ve zpravodajství.⁴⁵ Prosazovat své vlastní zarámování událostí a témat tak, aby souzněla s jejich potřebami, se přitom pokouší řada aktérů, ať už jde o politické či jiné subjekty (často právě skrze public relations). Zarámování se může projevovat jako epizodické (veřejné téma je prezentované na pozadí konkrétních prvků nebo příkladů) nebo tematické (vkládá téma do širšího nebo abstraktního kontextu).⁴⁶

Druhou významnou odnož zkoumání nastolování agendy atributů představuje priming neboli usměrňování či vypíchnutí. Dle McCombse je psychologickým základem usměrňování selektivní pozornost veřejnosti a to, že při formulaci názoru k danému tématu většina veřejnosti vychází z kusých informací, které jsou v dané době vedeny jako významné, přičemž to, co je vedeno jako významné, dle teorie nastolování agendy atributů ovlivňují právě masová média. V obsazích se priming může projevovat určitými vodítky usměrňujícími vnímání významu příjemcem. Mezi tato vodítka patří např. zdůraznění určitých podrobností události, zdůraznění vlastností aktéra či zdůraznění určitých aspektů prezentované problematiky.⁴⁷ Zkoumání primingu může být zajímavé proto, že dle McCombse mohou mít masová média skrze nastolování agendy atributů značný vliv na utváření postojů a názorů veřejnosti.⁴⁸

V rámci této bakalářské práce z konceptu nastolování agendy vychází ta část analýzy, jež se věnuje zkoumání vývoje pokrytí tématu protestní akce ve vybraných denících. Na tomto vývoji lze sledovat, jaká pozornost byla tématu v médiích věnována a tím i jakou důležitost tématu média přisuzovala. Z teorie nastolování agendy atributů a primingu pak vychází ta část práce, jež se zabývá analýzou toho, které konkrétní aspekty akce „Děkujeme, odcházíme“ byly ve vybraných médiích akcentovány a které naopak upozadovány.

---

⁴⁴ McCombs (2009), str. 135

⁴⁵ McCombs (2009), str. 133

⁴⁶ Trampota (2006), str. 123

⁴⁷ Trampota (2006), str. 124

⁴⁸ McCombs (2009), str. 179

2.2 Objektivita, nestrannost a vyváženost ve zpravodajství

Jak bylo uvedeno v předchozích kapitolách, masová média hrají v současné společnosti čím dál větší roli poskytovatele informací o vnějším světě. V souvislosti s touto rolí jsou na média, a obzvláště ta zpravodajská, ze strany společnosti kladeny určité nároky na to, jakým způsobem by měla jednat a jakým způsobem by měla zpracovávat informace. Tyto nároky jsou v mediálních studiích označovány jako normativní požadavky na zpravodajství. V liberálně demokratických společnostech patří mezi základní normativní požadavky na zpravodajské obsahy a jejich produkci požadavky *objektivity, nestrannosti a vyváženosti*.⁴⁹ Trampota uvádí, že „zakotvení objektivity jako kvalitativního nároku na zpravodajské obsahy je tak silné, že se stává jedním ze základních kritérií kvality zpravodajství vůbec“.⁵⁰ V demokratických společnostech bývají tyto požadavky zakotveny i legislativně – v českém prostředí je objektivita a vyváženost zákonem vyžadována u médií veřejné služby.

V mediálních studiích je k objektivitě přistupováno z několika různých úhlů. Skeptické postoje, jež zastává například Fiske či Tuchmanová, ji považují za *nedosažitelný ideál*, neboť zpravodajské obsahy jsou vždy výsledkem subjektivního výběru jednotlivců, kteří dle různých kritérií ovlivňují, co do příběhu zařadit, co nikoliv, v jakém pořadí, atd. Též Burton a Jiráček uvádějí, že žádná komunikace nemůže být zcela hodnotově a postojově neutrální.⁵¹

Objektivita je proto v rámci žurnalistiky vnímána také jako *soubor rutinizovaných profesních a řemeslných postupů při sběru, selekci, zpracování a distribuci zpráv*. Tyto postupy by měly vést k potlačování nevyhnutelné a zákonité subjektivní zpravodajství a k zajištění věrohodného popisu reality. Patří mezi ně například ověřování informací alespoň ze dvou na sobě nezávislých zdrojů, oddělování faktů od názorů (názorové texty jako úvodníky či komentáře musí být odděleny od zpráv), opatřování názorů odkazem na zdroj informací či zveřejňování názorů protistran.

---

⁴⁹ Trampota (2006), str. 143

⁵⁰ Trampota (2006), str. 144

⁵¹ Burton, Jiráček (2003), str. 259

Jako zajímavé se může jevit též pojetí objektivitu coby strategického rituálu, jak na ni nahlíží Gay Touchmanová. Dle tohoto náhledu novináři při usilování o objektivitu cíleně spojují prezentovaná fakta a názory se zdroji těchto informací z toho důvodu, aby byla odpovědnost za případné chyby delegována na informační zdroje mimo vlastní médium. Zároveň dle Touchmanové existují různé strategické procedury, které novinářům umožňují umocňovat dojem objektivitu zpravodajství. Patří mezi ně např. uvádění vzájemně konfliktních názorů, čímž může vznikat představa, že byly vyčerpány všechny možnosti pohledu na dané téma. Jinou strategickou procedurou je užívání citačních uvozovek, kdy je citování jiných lidí vnímáno jako podpůrný důkaz prezentovaného tvrzení, nebo pomocí citací může novinář odstranit své názory z prezentovaného obsahu tím, že je nechá vyslovit skrze citace jiných lidí.⁵²

Dle Westerstahla a kolegů je možné v rámci zkoumání objektivitu rozdělit na dvě základní složky – **fakticitu** a **nestrannost**.⁵³

Fakticita se zaměřuje na kritéria pravdivosti a relevance. Z hlediska kritéria pravdivosti je posuzována faktičnost, věcná správnost, přesnost a úplnost výpovědi. Skrze kritérium relevance je potom posuzováno, zda jsou ve zprávě obsaženy všechny informace a všichni aktéři, kteří jsou pro události relevantní, zda nic ve zprávě nechybí a zda je zpráva potřebná či užitečná pro publikum.⁵⁴

Druhou základní složku objektivitu představuje **nestrannost**, jež se dále zaměřuje na kritéria neutrální prezentace a vyváženosti. Neutrální prezentace se věnuje tomu, zdali text obsahuje explicitní či implicitní hodnotící prvky. Kritérium **vyváženosti** je z výše uvedených dílčích kritérií nejvýznamnější pro následující analytickou část. Dle Reifové a kolektivu představuje vyváženost ideál, který předpokládá, že „zpravodajství bude poskytovat stejnou možnost přístupu do výpovědí o událostech všem stranám, názorům a úhlům pohledu, které jsou relevantní ke zpracovanému tématu události“.⁵⁵ Uplatnění požadavku na vyváženost tedy může vést k rovnému, příp. proporcionálnímu zastoupení hlavních aktérů události ve zprávách. Nevyvážené zpravodajství se může projevat tím, že média předkládají zprávy pouze o určitých aspektech či alternativách

---

⁵² Trampota (2006), str. 148-149

⁵³ Trampota (2006), str. 145

⁵⁴ tamtéž

⁵⁵ Reifová (2004), str. 314

sporné otázky nebo tím, že referují o některých politických aktérech častěji než o jiných. Vyváženost lze zkoumat v rámci jednotlivých zpráv nebo v rámci širšího spektra jednotek, přičemž pro analýzu je klíčové stanovení, kteří aktéři či aspekty problému jsou k události relevantní a měli by být do zpracování zahrnuti.⁵⁶ V novinářské praxi se nárokem na vyváženost rozumí „požadavek neprezentovat události pouze z perspektivy jednoho z účastníků, nýbrž najít i názor protistrany“ neboli „nechat promluvit obě strany“.⁵⁷ Dle Jiráka a Köpplové sice „takto jednoduše pojatá vyváženost může sloužit jako pojistka proti předpojatosti, či stranění jednotlivé zprávy, ale nemůže např. postihnout problém vyváženosti celého televizního nebo rozhlasového programu nebo všech vydání deníku“.⁵⁸

Z teoretického rámce objektivitu, nestrannosti a vyváženosti vychází ta část této práce, která se zabývá prostorem, jenž byl ve zkoumaných denících věnován jednotlivým stranám konfliktu a jeho jednotlivým aktérům. Dále je pozorováno, jaké bylo pokrytí tématu z hlediska názorových a faktických textů a též míra uvádění, resp. upozadování některých aspektů tématu, v čemž se tato teorie částečně prolíná s teorií nastolování agendy atributů. S ohledem na rozsah zkoumaného vzorku textů a omezený rozsah této práce se práce nezaměřuje na podrobnější zkoumání hodnotících prvků a nestrannosti jednotlivých zpráv, ale na problematiku nahlíží z širšího hlediska, kdy tato práce může sloužit jako základní vhled na zobrazení tématu zkoumanými médii, a případně jako odrazový můstek pro další bádání.

---

⁵⁶ Reifová (2004), str. 315

⁵⁷ Jiráka, Köpplová (2004), str. 314

⁵⁸ tamtéž

3. Metodická část

3.1 *Kvantitativní obsahová analýza – popis metody*

Kvantitativní obsahová analýza představuje jeden ze základních nástrojů, jichž je využíváno při analýze mediálních obsahů. Jejím základním principem je kvantifikace několika zvolených znaků mediálních obsahů dle předem přesně stanovených pravidel. Ze získaných dat lze následně vyvodit kvantifikovatelné výsledky a přehledně je znázornit v číselných hodnotách, tabulkách a grafech. Díky systematickosti a vysoké strukturovanosti této metody lze s její pomocí zpracovat velké množství obsahů, což je též důvodem, proč byla zvolena jako výzkumný nástroj pro potřeby této práce. Mezi přednosti této metody patří též vysoká míra intersubjektivní ověřitelnosti – kdokoliv, kdo zopakuje výzkum dle námi formulovaných postupů, by se měl dobrat stejných či alespoň obdobných výsledků.⁵⁹

3.2 *Charakteristika zkoumaných deníků*

Zkoumaný vzorek tisku byl s ohledem na rozsah materiálu oproti teším omezen na dva celostátní deníky - **Lidové noviny** a **Hospodářské noviny**. Deníky spadají pod různá vydavatelství, jejich profily a zaměření mají společné body, ale v mnohých aspektech jsou také rozdílné, proto lze předpokládat, že téma, jež je předmětem výzkumu, v nich bude prezentováno různým způsobem.

Lidové noviny (LN), které vychází pod nakladatelstvím MAFRA, a.s., jsou nejstarším doposud vydávaným deníkem v České republice. Vychází 6krát týdně od pondělí do soboty, každý den s jinou tematickou přílohou.

Jejich vznik se datuje až ke konci 19. století. V současnosti samy sebe prezentují jako kvalitní celostátní zpravodajský list se speciálním zájmem o politiku, byznys a kulturu, který je vyhledáván pro své komplexní politické zpravodajství, erudované komentáře a názory předních osobností z domova i ze světa.⁶⁰

⁵⁹ SCHULZ, SCHERER, HAGEN, REIFOVÁ, KONČELÍK (2003), str. 30-31

⁶⁰ MEDIÁLNÍ SKUPINA MAFRA. *Lidové noviny* [online].

Ve srovnání s průměrem ostatních deníků jsou čtenáři LN typicky vzdělanější (LN mají nadprůměrný podíl čtenářů a čtenářek s maturitou anebo VŠ), patří do nejvyšších socioekonomických skupin, bydlí ve velkých městech a mají nadprůměrný příjem.⁶¹

Hospodářské noviny (HN), které spadají pod vydavatelství *Economia, a. s.*, vychází 5krát týdně. Profilují se jako „prestižní deník s nejrozsáhlejším ekonomickým i kompletním politickým zpravodajstvím z domova i ze světa. Čtenáři na HN oceňují především objektivní zpravodajství, aktuální a vyvážené komentáře, odborné články a analýzy. Ze všech českých deníků věnují HN největší pozornost informacím z české a světové ekonomiky.“⁶²

Mezi jejich typické čtenáře se řadí osoby s vysokoškolským vzděláním, pracující na pozicích středního a vrcholového managementu, kvalifikovaní odborníci, podnikatelé. Oproti průměru ostatních deníků mají více čtenářů žijících v domácnostech s nejvyšší životní úrovní, disponujících nadprůměrnými osobními i rodinnými příjmy.⁶³

Dle údajů Unie vydavatelů, prezentovaných v rámci výsledků průzkumu *Media projekt 2010 a 2011* mají oba dva deníky řádově podobný odhad čtenosti, přičemž LN si před HN drží mírný náskok, který ve zkoumaných letech narůstal. U *Lidových novin* se odhad čtenosti od roku 2010 do roku 2011 zvedl z 213 000 na 231 000, u *Hospodářských novin* pak z 187 000 na 193 000 čtenářů.⁶⁴

3.3 Kódovací jednotka

Základní kódovací jednotka je pro tuto práci definována jako graficky ucelený žurnalistický text, který se týká buď přímo akce „Děkujeme, odcházíme“ nebo platů nemocničních lékařů, jejich pracovních podmínek a hrozby jejich odchodu do zahraničí. Do výběru byly zahrnuty jak zpravodajské texty, tak texty názorové, vč. rozhovorů.

⁶¹ MEDIÁLNÍ SKUPINA MAFRA. *Lidové noviny s magazíny* [online].

⁶² UNIE VYDAVATELŮ. *Hospodářské noviny* [online].

⁶³ ECONOMIA. *Hospodářské noviny - čtenáři* [online].

⁶⁴ ROČENKA UNIE VYDAVATELŮ. *Odhady čtenosti tisku - Media projekt* [online].

Texty, které se týkají tématu jen částečně, například jako součást denního přehledu (rubrika Briefing v HN) nebo jako část rozsáhlejšího rozhovoru, byly do výběru také zahrnuty – v těchto případech byla nicméně pro kódování uvažována pouze ta část textu, která se vztahuje přímo k tématu. Texty, jež se rozkládaly na více stranách – například na titulní straně s odkazem na pokračování v příslušné rubrice – byly brány jako dvě samostatné jednotky.

3.4 Stanovení výběrového souboru

Výběrový soubor představuje souhrn všech relevantních textů publikovaných v Lidových novinách a Hospodářských novinách v období od počátku května 2010, k němuž se datují začátky kampaně, do konce dubna 2011, tedy 2 měsíce po vrcholu kampaně, aby bylo možné sledovat eventuální dozvuky akce v médiích. S ohledem na to, že Lidové noviny existují v různých regionálních mutacích a Hospodářské noviny nikoliv, byly do celkového souboru vybrány pouze texty z české mutace Lidových novin. V regionálních mutacích LN se často jednalo o velice podobné, nicméně ne zcela identické texty, jejichž započtením by mohlo docházet k duplicitě v rámci deníku, což by mohlo mít za následek zkreslení výzkumu.

Pro výběr relevantních textů byl použit mediální archiv Newton Media a.s. – MEDIASEARCH, v němž jsou dostupné kompletní obsahy obou zkoumaných deníků v digitalizované podobě. Archiv umožňuje fulltextové vyhledávání, pomocí něhož lze v rámci zkoumaného období nalézt ty články, které se týkají tématu. Jako klíčová slova byly pro potřeby této práce zvoleny termíny: „*Děkujeme, odcházíme*“, *Lékařský odborový klub*, *LOK*, *Česká lékařská komora*, *ČLK*, neboť bylo předpokládáno, že v relevantních textech by se alespoň jeden z výrazů měl objevit. Pro případ, že by se tak nestalo, byla jako doplňková klíčová slova použita též jména hlavních aktérů konfliktu, tedy *Heger*, *Engel*, *Kubek*. Celkový soubor 724 nalezených textů bylo následně nutné protřídit a vybrat pouze ty, které se bezprostředně vztahovaly ke zkoumanému tématu.

Výsledný soubor tak představovalo **celkem 442** textů, z toho **235 z Lidových novin** a **207 z Hospodářských novin**.

3.5 Výzkumné otázky a hypotézy

Aby bylo možné zkoumat a porovnat mediální obraz kampaně „Děkujeme, odcházíme“ ve vybraných médiích, bylo nutné vymezit základní a dílčí výzkumné otázky, a spolu s nimi i předběžné hypotézy, jež se k těmto otázkám vztahovaly.

Základní výzkumná otázka zní:

Jakým způsobem referovaly celostátní deníky Hospodářské noviny a Lidové noviny o akci „Děkujeme, odcházíme“?

Dílčí výzkumné otázky:

- 1) Jaké bylo a jak se vyvíjelo celkové pokrytí tématu deníky od počátku kampaně do jejího konce?
- 2) Které důvody odchodu lékařů byly v denících zdůrazňovány a které naopak upozadřovány?
- 3) Jakým způsobem rostla v průběhu kampaně negativita textů?
- 4) Byl oběma stranám konfliktu věnován ve sledovaných médiích stejný prostor k vyjádření, a kteří z aktérů byli hlavními tvářemi konfliktu?
- 5) Jaké bylo pokrytí tématu z hlediska poměru názorových textů a komu tyto texty v souhrnu stranily více?

Dílčí hypotézy:

- 1) Počet souvisejících textů se bude zvyšovat úměrně s blížícím se termínem odchodu lékařů, to znamená, že bude v průběhu roku 2010 postupně stoupat a bude eskalovat v lednu a únoru roku 2011.
- 2) Ve sledovaných médiích bude jako důvod odchodu nejčastěji zmiňováno navýšení platů lékařů a ostatní důvody odchodu budou zmiňovány podstatně méně nebo vůbec.
- 3) S blížícím se termínem odchodu lékařů bude stoupat negativita textů.
- 4) V obou sledovaných denících bude věnován rovnoměrný prostor zástupcům obou stran konfliktu.
- 5) Názorových textů bude více v Lidových novinách a budou stranit spíše odpůrcům kampaně.

3.6 **Kódovací kniha a charakteristika proměnných**

Na základě formulace výzkumných otázek byl sestaven soubor proměnných tak, aby bylo možné analyzovat konkrétní vlastnosti kódovaných textů, ale též aby bylo možné jednotlivé texty zpětně identifikovat. Následujícím krokem bylo sestavení kódovací knihy, jež slouží nejen jako ucelený přehled proměnných a hodnot, které mohou proměnné nabývat, ale též jako návod, jak jednotlivé proměnné kódovat. Explicitní formulace postupu kódování proměnných je nezbytná nejen pro to, aby byl celý soubor textů kódován stejným způsobem, ale též z důvodu zachování intersubjektivní a ověřitelnosti výzkumu, tedy pro případ, že by chtěl výzkum zopakovat, rozšířit či ověřit kdokoliv jiný. Na základě kódovací knihy byla vytvořena maska v programu IBM SPSS Statistics v. 20, do níž byly jednotlivé hodnoty, jež proměnné během vlastního kódování obsahu nabývaly, zaznamenávány. Pomocí programu SPSS byly též graficky a numericky zpracovány výsledky výzkumu.

Proměnné, jež byly do kódovací knihy zařazeny, lze rozdělit do dvou základních skupin. První skupinou jsou tzv. **identifikační proměnné**, které slouží k identifikaci konkrétního příspěvku v celkovém výběrovém souboru. Mezi tyto proměnné patří:

Proměnná č. 1 – deník

- upřesňuje, zdali text pochází z Lidových novin či Hospodářských novin

Proměnná č. 2 – datum

- datum vydání konkrétního textu

Proměnná č. 3 – strana

- číslo strany v konkrétním periodiku, na které se článek objevil; pakliže je text rozdělen na část na titulní straně a pokračování v některé z dalších rubrik, je na něj nahlíženo jako na dva texty

Druhou skupinu proměnných lze označit jako **analytické proměnné**, neboť na jejich základě bude prováděna vlastní analýza zkoumaného obsahu. Některé z těchto proměnných mohou taktéž sloužit k bližší identifikaci textu.

Proměnná č. 4 – rubrika

- název rubriky, ve které se text objevil; jednotlivé rubriky nemají v denících stejný název, ale lze je sloučit do tematicky obdobných kategorií a kódovat pod tyto kategorie
- rubriky byly kategorizovány následovně: *Titulní strana, Zprávy z domova, Názory a diskuse, Téma, Jiné*

Proměnná č. 5 – novinářský útvar/žánr

- pomocí této proměnné je kódován převládající žánr textu, aby bylo možné vyvodit, do jaké míry deníky dávají prostor zpravodajským a názorovým textům – jako žánry byly zvoleny *Zpráva, Komentář/ názor/ glosa, Rozhovor, Jiné*

Proměnná č. 6 – názorová převaha

- tato proměnná slouží k označení názorové převahy u textů, jež spadají do žánru *Komentář/ názor/ glosa* – dle obsahu je text okódován buď jako *zastávce akce DO*, *odpůrce akce DO*, nebo jako názorově *neutrální* či *ambivalentní* v případech, kdy podporu jedné či druhé strany nelze zcela určit⁶⁵

Proměnná č. 7 – délka textu

- celkový počet znaků konkrétního textu včetně mezer, pomocí této proměnné je zkoumáno, jaký prostor téma zabíralo v denících v průběhu času

Proměnná č. 8 – týden

- číslo týdne v roce – tato proměnná byla řazena z důvodu zkoumání časového vývoje tématu v denících

Proměnná č. M1 až M25 – mluvčí

- počet znaků citace ohraničené uvozovkami - proměnná sleduje, jaký prostor je v textu věnován jednotlivým aktérům konfliktu - mluvčí, kteří se k tématu vyjadřovali opakovaně, byli označeni vlastní proměnnou, stejně tak byly vytvořeny proměnné pro obecnější skupiny aktérů, kteří promlouvali do konfliktu (krom *skupiny ostatních lékařů, kteří se účastnili, resp. neúčastnili kampaně, jde též o zástupce vedení nemocnic,*

---

⁶⁵ oproti původnímu záměru, jenž uvažoval zkoumání výskytu hodnocení v rámci celého obsahu pomocí více proměnných, bylo s ohledem na celkový rozsah výběrového souboru zkoumání hodnocení omezeno pouze na názorové texty, u nichž je odhalení postoje k tématu o něco snazší než u textů zpravodajských

ostatních zdravotních pracovníků, ministerstva zdravotnictví, vlády, opozice, pojišťoven, vedení krajů, studentů medicíny, PR agentury aj.)

Proměnná č. T1 až T5 - témata

- při mediální expozici problému byl často skloňován požadavek lékařů na zvýšení platu, nicméně lékaři od počátku kampaně uváděli několik dalších důvodů k odchodu; v návaznosti na teorii *primingu*, mají následující proměnné za cíl sledovat, které z důvodů odchodu byly zdůrazňovány, a které naopak upozadovány

- pro zkoumání bylo vytyčeno 5 hlavních témat – 1) *nízké platy lékařů*, 2) *množství přesčasů*, 3) *systém postgraduálního vzdělávání*, 4) *hosodaření nemocnic – korupce a předražené zakázky*, 5) *předražené léky* – v případě, že se jedno z témat v textu objeví, je kódováno jako *ano*, v opačném případě jako *ne*

Proměnná č. N1 až N6 - negativita

- krom výše uvedených aspektů problematiky odchodu lékařů, byla zkoumána též míra negativity textů, tedy důrazu na ty aspekty tématu, které mohly mít za následek negativní vnímání tématu veřejností

- pro zkoumání negativity bylo zvoleno 7 témat, která dle mého názoru umocňovala negativitu textu – mezi tato témata patří 1) *umírání pacientů jako důsledek odchodu lékařů*, 2) *umírání či ohrožení novorozenců*, 3) *zavírání nemocnic*, 4) *odkládání operací*, 5) *vyhlášení stavu nebezpečí nebo stavu nouze*, 6) *nasazení armády jako možnost řešení konfliktu*, 7) *označování chování lékařů jako vydírání či braní si pacientů za rukojmí* – opět platí, že v případě, že se některé z témat v textu objeví, je kódováno jako *ano*, v opačném případě jako *ne*

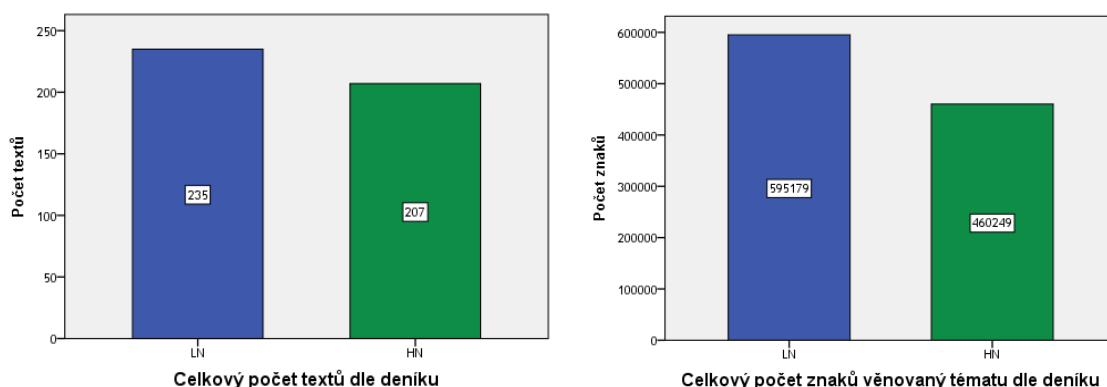
4. Výzkumná část

4.1 Pokrytí akce „Děkujeme, odcházíme“ ve sledovaných denících

V návaznosti na teorii nastolování agendy lze na základě analýzy kódovaného materiálu sledovat, jakým způsobem oba deníky zařazovaly téma protestní akce „Děkujeme, odcházíme“ do mediální agendy, a na základě toho sledovat vývoj toho, jakou důležitost tématu média přiřazovala v průběhu sledovaného období. V užším náhledu bude též analyzováno, skrze které rubriky bylo o tématu referováno a jaké stylistické žánry k tomu byly využívány.

4.1.1 Celkové pokrytí tématu

Z hlediska celkového pokrytí tématu měly navrch Lidové noviny s celkovým počtem 235 textů o celkovém rozsahu 595 179 znaků. Oproti tomu Hospodářské noviny se tématu odcházení lékařů věnovaly ve 207 článcích o celkovém rozsahu 460 249 znaků. V porovnání obou deníků je celkový počet textů v případě LN větší o 13,5% (28 textů) než u HN, v porovnání celkového pokrytí dle počtu znaků věnovaných tématu potom LN vedou dokonce o 29% (134 930 znaků). Je ovšem nutné podotknout, že LN vychází 6krát týdně, zatímco HN pouze 5krát, což se do celkového rozsahu počtu textů také projevilo - LN ve svých sobotních vydáních publikovaly hned 35 textů. Pokud bychom chtěli porovnávat počet textů publikovaných oběma deníky na stejném prostoru 5 pracovních dní, byl by výsledný poměr opačný, tedy 200 : 207 textům ve prospěch HN. K takovému omezení rozsahu textů nicméně nebylo přistoupeno, neboť frekvence vydávání deníku je součástí jeho charakteristiky. V sobotním vydání mohou mimo jiné vycházet tematicky zaměřené texty či rozhovory, z čehož je zřejmé, že vyloučení těchto textů by mohlo zkreslit celkový obraz pokrytí tématu v deníku. Z tohoto důvodu je tam, kde to bylo možné (např. pro porovnání zastoupení textů v rámci žánrů či rubrik) voleno procentuální zastoupení v rámci konkrétního deníku. V ostatních případech, kdy jsou jednotlivé aspekty kvantifikovány a porovnávány v rámci jednoho grafu, je potom nutné vést tento nepoměr v patrnosti.

Graf č. 1: Celkové pokrytí tématu v denících

Časová expozice tématu ve sledovaných denících do značné míry reflektuje vlastní průběh kampaně. Prvopočátky kampaně zachytily lépe Lidové noviny, které o problému referovaly již v květnu 2010. V následujícím měsíci LN tématu věnovaly relativně velký prostor – obzvlášť v týdnu od 14. do 20. 6., kdy k tématu otiskly 10 textů, z toho 2 na titulní straně. Oproti tomu se Hospodářské noviny o tématu zmínily za květen a červen pouze jedinkrát skrze obsáhlejší zprávu o startu kampaně. Během letních měsíců se oba deníky možnému odchodu lékařů věnovaly pouze okrajově a do jejich hledáčku se téma vrátilo až ke konci prázdnin a během září, kdy lékařské odbory odstartovaly oficiální kampaň vedenou skrze profesionální PR agenturu. V říjnu téma opět takřka zmizelo ze stran obou deníků, aby se na ně vrátilo zpět hned začátkem listopadu a udrželo se v jejich agendě až do března roku 2011.

V rámci období od listopadu 2010 do března 2011 lze vysledovat dva dílčí vrcholy zájmu obou médií o téma akce „Děkujeme, odcházíme“. Ten první lze datovat k závěru roku 2010, kdy došlo ke konečnému sčítání podaných výpovědí a jejich hromadnému rozesílání skrze právní kancelář a kdy také začalo být zřejmé, že hrozby lékařů tentokrát nejsou pouze plané. Spolu s tím, jak nabíral počet zúčastněných lékařů reálných obrysů, nabral konkrétní obrysy i rozsah ohrožení, jež by odchod lékařů znamenal pro nemocnice a jejich jednotlivá oddělení. Eskalaci problému začalo být téma pro média zajímavější, neboť během posledních dvou týdnů roku 2010 bylo v LN publikováno 22 textů o celkovém počtu takřka 58 tisíc znaků a v HN 25 textů o celkovém počtu přes 56 tisíc znaků. Z tohoto objemu věnovaly LN podstatně větší prostor názorovým textům, kterých bylo otištěno 9. HN oproti tomu o tématu referovaly

převážně skrze zpravodajské texty. Odchod lékařů se v HN objevil vícekrát na titulní straně (4krát) i v tematické části listu (taktéž 4krát), názorové texty byly naopak otištěny pouze 3. Po Novém roce opět došlo k částečnému útlumu zájmu obou deníků. Tento útlum byl o něco markantnější u HN, u nichž počet textů věnujících se tématu klesl z 15 v posledním týdnu roku 2010 na pouhé 3 texty, u LN zájem klesl ze 14 textů na 8. Koncem ledna nicméně došlo k citelnému nárůstu prostoru věnovaného tématu v obou denících a jeho mediální expozice směřovala k závěrečnému vrcholu.

Druhý vrchol kampaně v mediálních obsazích nastal v průběhu měsíce února 2011, kdy probíhala jednání mezi oběma stranami a stupňoval se tlak vyvíjený jak na lékaře, kteří se účastnili akce, tak na představitele Ministerstva zdravotnictví ČR. Spolu s tím, jak se hrozba odchodu lékařů datovaná ke konci února 2011 blížila svému naplnění, stoupal jak počet uveřejňovaných textů, tak emocionální vyhraněnost veřejnosti vůči tématu. Ze strany vládních představitelů byla skloňována témata vyhlášení krizového stavu či nasazení armády k udržení péče o pacienty. Nemocnice váhaly s vypisováním operací na další měsíce a názorové texty v médiích byly již značně polarizované.

V Lidových novinách dosáhlo téma vrcholu v prvním a druhém únorovém týdnu, kdy bylo uveřejněno celkem 51 textů o celkové ploše téměř 147 000 znaků.⁶⁶ V Hospodářských novinách nastal vrchol expozice tématu o týden později, kdy bylo za druhý a třetí únorový týden uveřejněno celkem 53 textů na celkové ploše bezmála 135 000 znaků. Stejně jako v případě prvního vrcholu, i tentokrát LN dávaly podstatně větší prostor názorovým textům, když jich uveřejnily celkem 25 (tedy téměř polovinu z celého počtu) proti pouhým 9 názorovým textům v HN. Hospodářské noviny naopak dávaly přednost profilaci názoru skrze publikované rozhovory, jichž uveřejnily celkem 10 oproti 3 rozhovorům uveřejněnými v LN. Z výše uvedeného lze usoudit, že prostředky, kterými se obě média vyjadřovala k tématu, byly poněkud odlišné. LN preferovaly názorové texty, jako jsou glosy, komentáře či uveřejněné názorové dopisy čtenářů, kdežto HN dávaly přednost vlastním rozhovorům s aktéry či odborníky, kteří se vyjadřovali k tématu. Nepoměr panuje též mezi tím, kolikrát se kampaň „Děkujeme, odcházíme“ v období vrcholu mediální expozice dostala do tematické rubriky obou deníků, kdy HN texty do rubriky Téma zařadily 11krát a LN oproti tomu pouze 3krát.

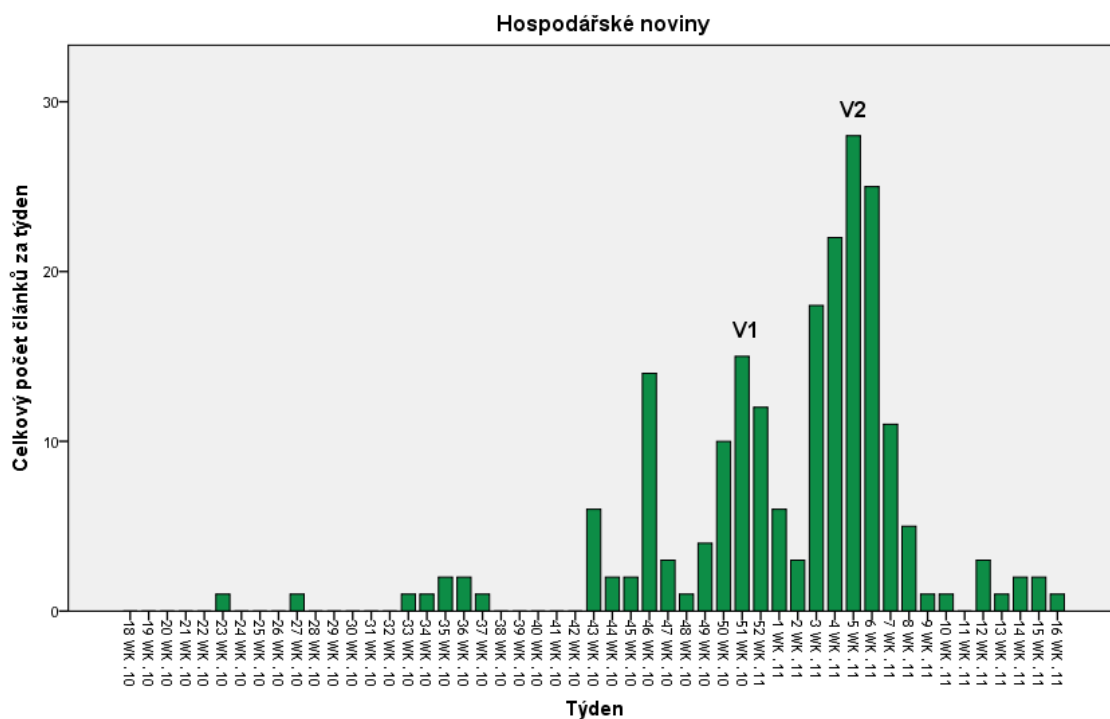
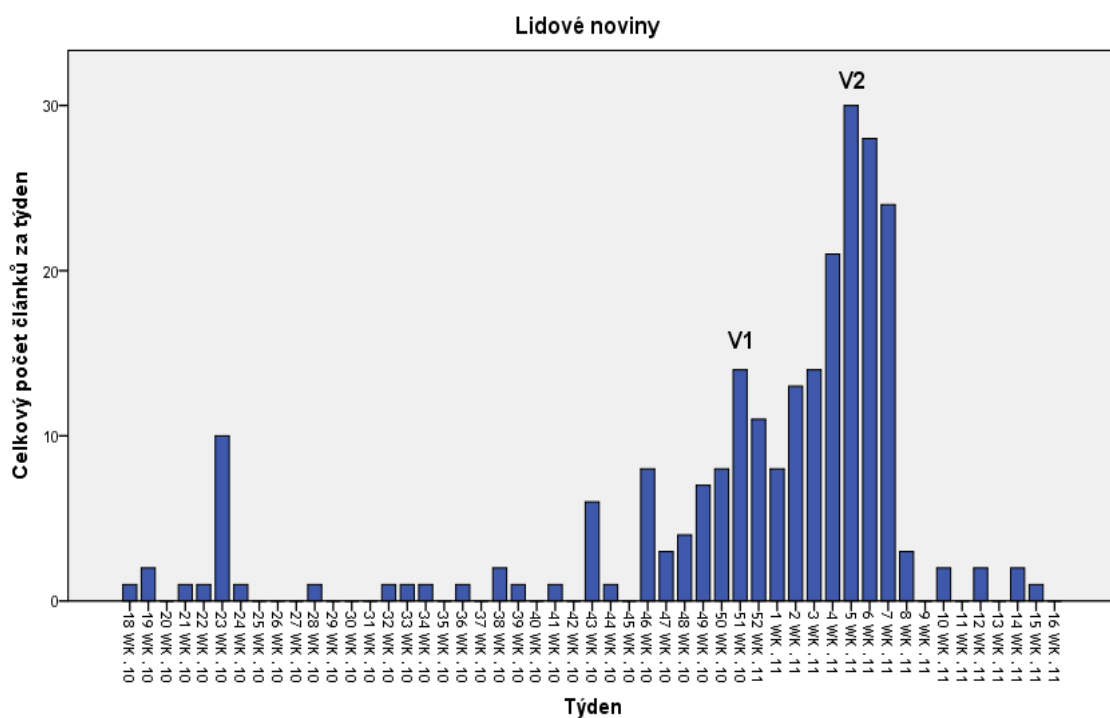
---

⁶⁶ Ve třetím únorovém týdnu sice vyšlo více textů než v prvním týdnu, ale celkový prostor ve znacích byl ve třetím týdnu menší, proto byl jako vrchol kampaně v LN označen první a druhý týden.

Množství textů uveřejněné na titulní straně bylo naopak poměrně vyrovnané v poměru 11 ku 9 textům ve prospěch LN.

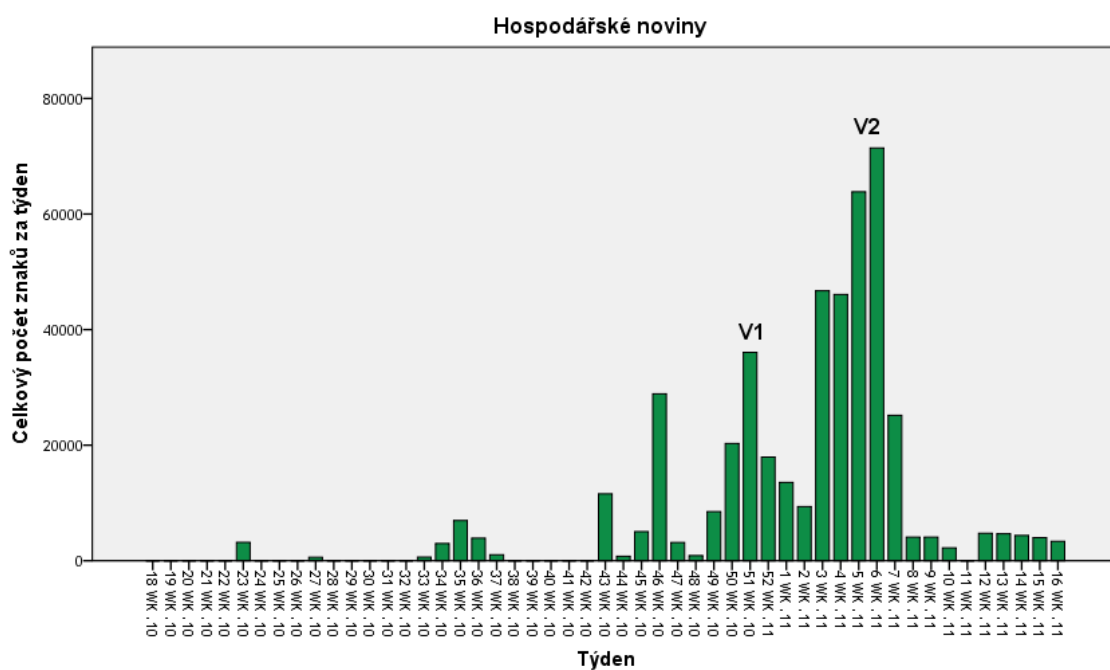
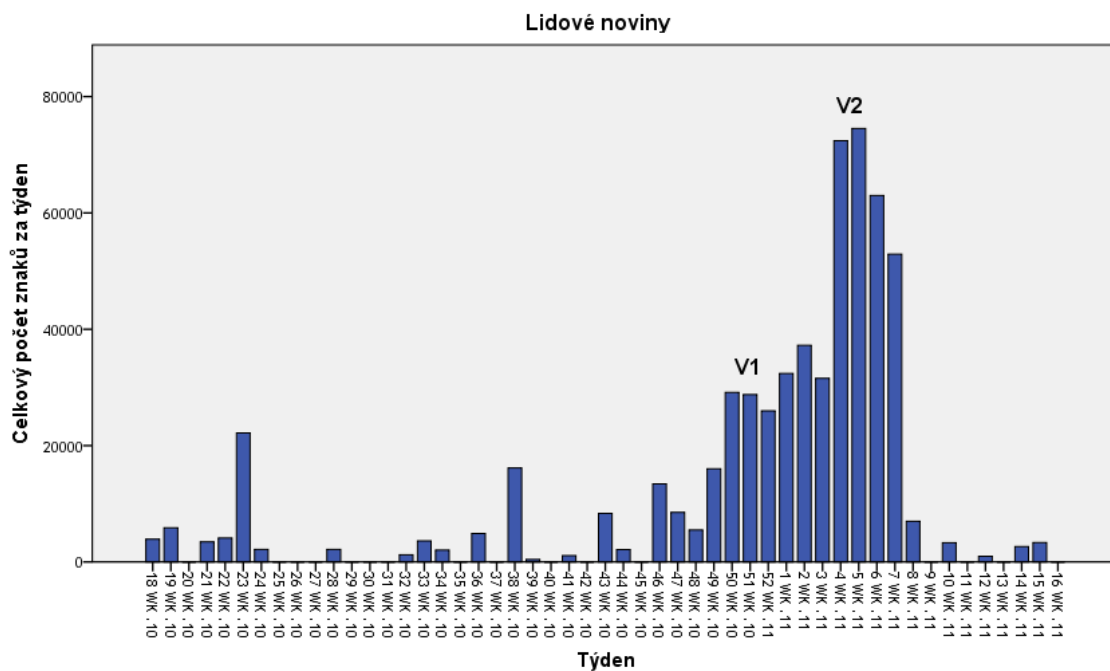
Zájem obou médií opadl poměrně záhy po nalezení konsenzu mezi oběma stranami, jenž byl stvrzen podpisem Memoranda o úpravě poměrů ve zdravotnictví dne 17. 2. 2011. Ještě týden poté oba deníky poměrně obšírně referovaly o dozvacích kampaně, ale už první týden v březnu téma kleslo na úplný okraj jejich pozornosti, kdy LN publikují 2 kratší texty a HN pouze 4 krátké zmínky. Konflikt byl zažehnán, k odchodu lékařů ani s tím souvisejícímu ohrožení péče o pacienty nedošlo, a média tak pravděpodobně necítila potřebu udržovat téma ve své ani ve veřejné agendě. Do konce sledovaného období, tedy konce dubna 2012, se k tématu oba deníky sporadicky vracely, ale pouze v okrajovém rozsahu, jenž čítal maximálně 2-3 texty za týden.

Pro větší názornost vývoje celkového pokrytí tématu v obou denících jsou na následujících stranách uvedeny grafy, z nichž je vývoj postupného zasazování tématu do agendy deníků patrný. První dva grafy představují vývoj počtu článků ve sledovaném období, druhé dva grafy potom vývoj celkového pokrytí z hlediska počtu znaků věnovaných tématu. První i druhý vrchol kampaně v obsazích deníků jsou v grafech značeny jako **V1**, resp. **V2**.

Graf č. 2: Vývoj celkového počtu článků věnovaných tématu za týden

Graf č. 3: Vývoj celkového počtu znaků věnovaných tématu za týden

4.1.2 Pokrytí tématu dle rubrik

Jak již bylo naznačeno v předchozí části, obě média využívala prostor jednotlivých rubrik k prezentaci tématu různým způsobem. Z hlediska celkové míry uvádění tématu na titulní straně jsou na tom deníky velmi podobně. Téma odchodu lékařů se na titulní stranu v obou médiích dostalo ve 26 vydáních – u HN se jednalo celkem o 29 textů, u LN potom o 35 textů, neboť byly na titulní straně častěji zpravodajské texty doplněné o komentář či glosu k tématu. Frekvence, s jakou se téma dostávalo na titulní stranu, byla u obou deníků odlišná, neboť v HN se téma do přelomu roku objevilo na první straně v 10 vydáních, zatímco v LN pouze v 5 vydáních. Tento poměr se v lednu zrcadlově obrátil, aby se v únoru oba deníky sjednotily na obdobném počtu 13 (LN), resp. 12 (HN) vydání, u nichž bylo téma skloňováno na titulní straně.

V rámci samostatné rubriky domácího zpravodajství se tématu o něco obšírněji věnovaly LN, kdy tato rubrika zabírá zhruba 41 % z celkového počtu článků a necelých 35% z celkového počtu znaků věnovaných tématu odcházení lékařů. Pokud k domácímu zpravodajství připočteme články publikované v rubrice Téma, dostaneme se na 51% z celkového počtu článků a 45% z celkového počtu znaků. Z hlediska celkového počtu textů HN v rámci domácího zpravodajství za LN poněkud zaostávají, nicméně nahlédneme-li na objem textů z hlediska celkového počtu znaků, poměr se rázem obrací. Tento obrat je znatelně umocněn, pokud do porovnání zahrneme i texty uveřejněné v HN pod rubrikou Téma, neboť HN využívají tento prostor pro prezentaci a analýzu problematiky odchodu lékařů nepoměrně více než LN. Součtem obou rubrik se dostaneme na 53% z celkového počtu textů, ale tento soubor zároveň představuje 65% z celkového objemu znaků věnovaných HN tématu.

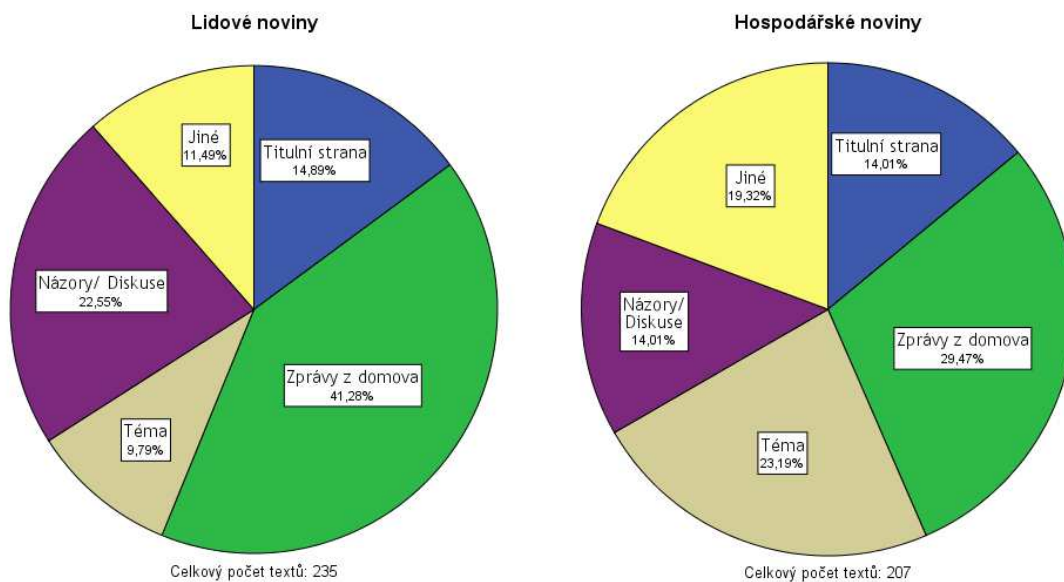
Poněkud opačná situace nastává při porovnání množství textů uveřejněných pod rubrikou Diskuse, resp. Názory. Lidové noviny věnují podstatně více prostoru prezentaci názorů a komentářů. Rozdíl je markantnější, porovnáme-li celkové pokrytí tématu co do počtu znaků, kdy cca 165 000 znaků věnovaných tématu v rubrice Diskuse (LN) představuje takřka přesný dvojnásobek prostoru věnovaného tématu v obdobné rubrice HN.

Struktura textů zařazených do kategorie „Jiné“ je v obou denících značně odlišná. Ačkoliv v HN je těchto textů téměř o čtvrtinu více, jedná se v drtivé většině o krátké zprávy publikované v rubrice Briefing, která sumarizuje aktuální dění v různých oblastech veřejného života. Výjimku tvoří pouze 2 rozsáhlejší texty uveřejněné pod rubrikou „Rozhovor“ – v prvním případě byl 11. 2. 2011 otištěn rozhovor s ministrem zdravotnictví Leošem Hegerem a přesně o týden později byl stejný prostor věnován protistraně, v tomto případě prezidentu ČLK Milanu Kubkovi. Oproti tomu struktura textů, jež bylo nutné zařadit do rubriky „Jiné“ v Lidových novinách, byla podstatně variabilnější. Nejčastěji sem spadaly texty z různých tematických příloh, ale taktéž texty z rubriky „Rozhovor“. Z celkem 27 textů kódovaných pod tuto kategorii bylo 13 názorových textů, resp. komentářů, 9 rozhovorů a pouze 5 zpráv. Z hlediska celkového prostoru v rámci deníku kategorie „Jiné“ v LN zabírá téměř 20% z celkového počtu znaků věnovaných tématu, což je více než dvojnásobek oproti HN.

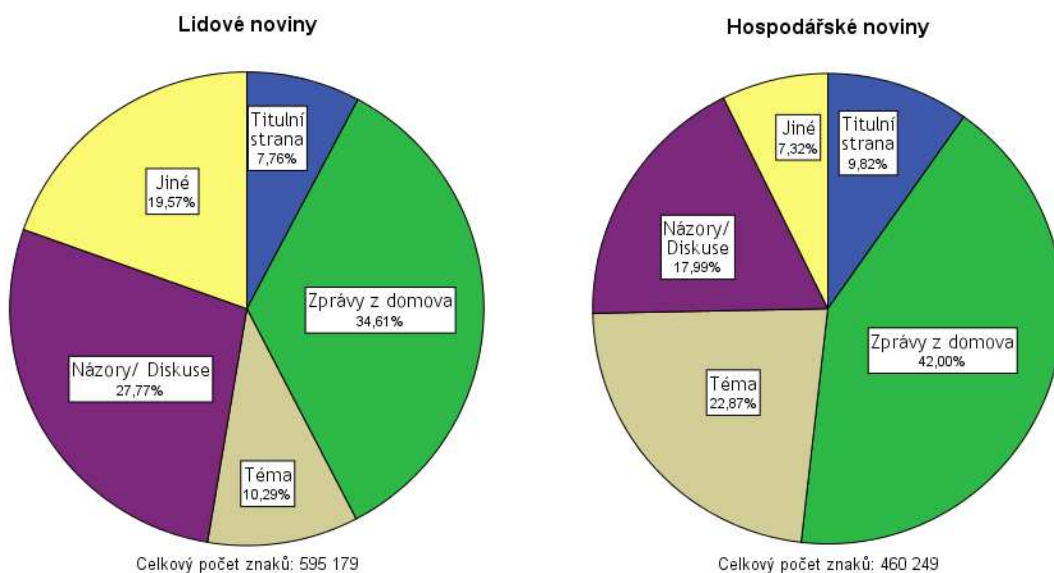
Tabulka č. 1: Celkový počet textů a celkový počet znaků dle rubrik

Deník	Rubrika	Počet textů	% z celkového počtu textů	Počet znaků	% z celkového počtu znaků
LN	Titulní strana	35	14,9%	46183	7,8%
	Zprávy z domova	97	41,3%	206019	34,6%
	Téma	23	9,8%	61235	10,3%
	Názory/ Diskuse	53	22,6%	165285	27,8%
	Jiné	27	11,5%	116457	19,6%
	Celkem		235	100,0%	595179
HN	Titulní strana	29	14,0%	45204	9,8%
	Zprávy z domova	61	29,5%	193282	42,0%
	Téma	48	23,2%	105265	22,9%
	Názory/ Diskuse	29	14,0%	82793	18,0%
	Jiné	40	19,3%	33705	7,3%
	Celkem		207	100,0%	460249

V grafickém srovnání vypadají podíly věnované tématu v rámci jednotlivých rubrik následovně:

Graf č. 4: Poměr zastoupení článků v rubrikách dle počtu textů

Graf č. 5: Poměr zastoupení článků v rubrikách dle počtu znaků

4.1.3 Pokrytí tématu dle žánrů

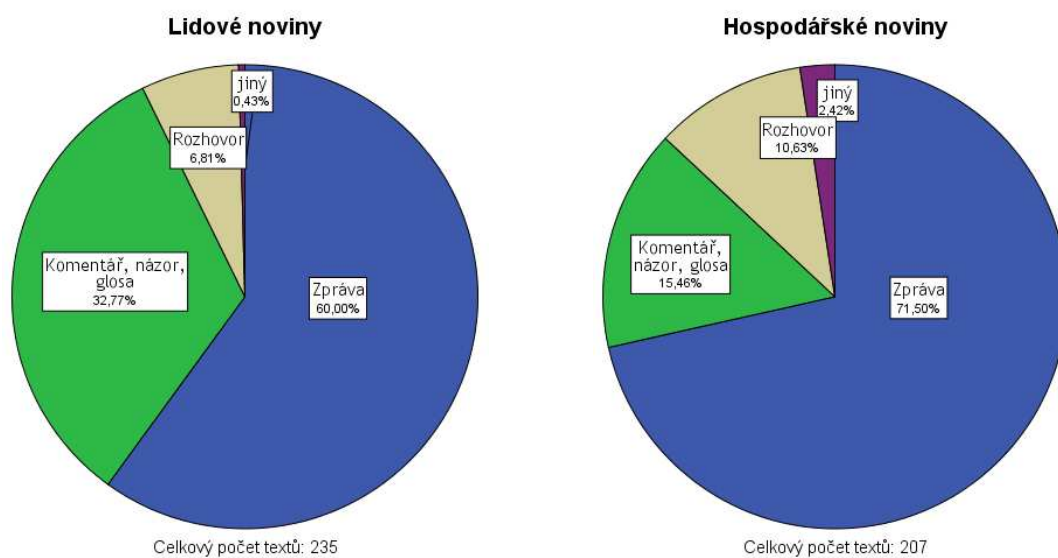
Rozbor poměrného zastoupení textů v jednotlivých rubrikách naznačil, že způsob, jakým oba deníky referovaly o tématu akce „Děkujeme, odcházíme“, byl v mnoha aspektech odlišný. V této kapitole budou tyto rozdíly dále analyzovány z hlediska poměru zastoupení různých žánrů v textech, jež o tématu referovaly. Pro potřeby zkoumání byly texty rozděleny do 4 kategorií. Do první kategorie spadají standardní zpravodajská sdělení od krátkých zpráv po rozsáhlejší tematické texty. Druhou kategorií představují názorové texty, jako jsou komentáře, názory čtenářů či glosy. Třetí kategorie byla vyhrazena pro rozhovory a čtvrtá kategorie pro ostatní žánry.

Jak již naznačil poměr textů publikovaných v rámci rubrik Zprávy z domova, Téma a Názory/Diskuse, celkový poměr zpravodajských a názorových textů byl v obou denících značně odlišný. Zatímco u LN zpravodajské texty představují 60% z celkového počtu článků, resp. 51% z celkového počtu znaků věnovaných tématu, u HN zpravodajské texty tvoří 71,5% z celkového počtu textů, což představuje 62% z celkového počtu znaků.

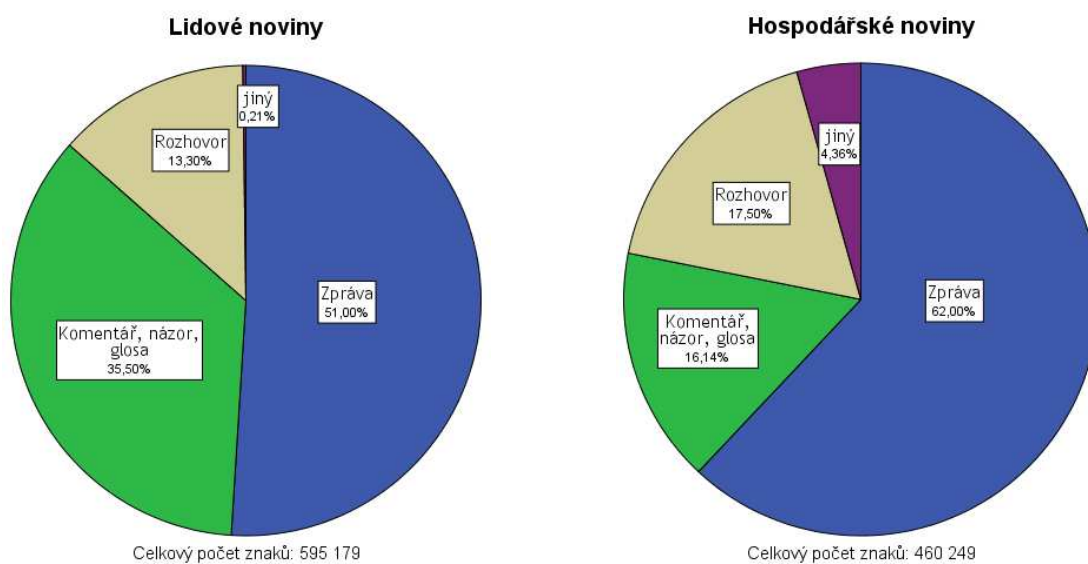
Dle předpokladů trvá i opačný poměr v rámci názorových žánrů. Vysoký podíl názorových textů publikovaných v LN je umocněn nejen větším prostorem v rámci vlastní názorové rubriky, ale také častým uváděním názorových textů na titulní straně či v tematických rubrikách. V LN tak názorové texty představují takřka přesnou třetinu z celkového počtu článků a 35,5% z celkového objemu znaků věnovaných tématu. Prostor věnovaný názorovým textům v HN je oproti tomu méně než poloviční.

Z hlediska množství a rozsahu publikovaných rozhovorů měly mírně navrch HN s 22 rozhovory, oproti 16 rozhovorům uveřejněným v LN, což z celkového objemu znaků činí 17,5%, resp. 13,3 %. Prostor, který byl v rozhovorech věnován jednotlivým stranám a aktérům, bude analyzován v průběhu dalších kapitol. Ostatní žánrové texty se taktéž častěji objevovaly u HN – publikováno bylo několik přehledových textů, profil ministra Hegera i jedna reportáž z vývoje událostí v nemocnici v Uherském Hradišti. Z obsahů LN byla do této kategorie zařazena pouze jedna anketa.

V grafickém srovnání zastoupení jednotlivých žánrů v rámci média vypadají deníky následovně:

Graf č. 6: Poměr zastoupení žánrů dle počtu textů

Graf č. 7: Poměr zastoupení žánrů dle počtu znaků

Jako zajímavé se může jevit porovnání, jaké žánry se objevovaly na titulní straně sledovaných deníků, neboť titulní strana sama o sobě slouží jako výkladní skříň deníku a má také podstatně větší čtenost. Poměr zpravodajských a názorových textů je v porovnání obou deníků značně odlišný. LN často doplňovaly zprávu uvedenou na titulní straně kratším názorovým textem pod rubrikou Sloupek LN, v níž se členové redakce vyjadřovali k tématu. Z celkového počtu 35 textů zveřejněných na titulní straně LN bylo celkem 11 názorových. Oproti tomu HN na titulní straně otiskly pouze 2 názorové texty z celkových 29.

Tabulka č. 2: Celkový počet textů a celkový počet znaků dle žánru textu

Deník	Žánr	Počet textů	% z celkového počtu textů	Počet znaků	% z celkového počtu znaků
LN	Zpráva	141	60,0%	303524	51,0%
	Komentář, názor, glosa	77	32,8%	211269	35,5%
	Rozhovor	16	6,8%	79133	13,3%
	jiný	1	0,4%	1253	0,2%
	Celkem	235	100,0%	595179	100,0%
HN	Zpráva	148	71,5%	285356	62,0%
	Komentář, názor, glosa	32	15,5%	74296	16,1%
	Rozhovor	22	10,6%	80529	17,5%
	jiný	5	2,4%	20068	4,4%
	Celkem	207	100,0%	460249	100,0%

Hledáme-li odpověď na dílčí výzkumnou otázku č. 1, tedy „*Jaké bylo celkové pokrytí tématu v denících a jak se vyvíjelo v průběhu sledovaného období?*“, lze z obsahu předchozích kapitol vyvodit, že pokrytí z hlediska rubrik a žánrů bylo v obou denících značně odlišné. Větší počet a objem textů byl otištěn v LN, což ale koresponduje s tím, že LN oproti HN vycházejí též v sobotu, a tento rozdíl tedy bylo možné předpokládat. Hlavní rozdíl mezi deníky představuje poměr zpravodajských a názorových textů, kdy se LN v celkovém objemu textů častěji vyjadřovaly k tématu skrze názorové texty publikované napříč rubrikami, zatímco HN pro referování o tématu

volily především zpravodajské texty a často též rozhovory a do značné míry k tomu využívaly rubriku „Téma“. Z hlediska vývoje prostoru ve zkoumaném časovém období lze u obou deníků sledovat, že mediální pokrytí do značné míry kopíruje vlastní vývoj kampaně a jeho vývoj je u obou deníků obdobný. V obou denících lze vysledovat dva dílčí vrcholy kampaně, a to na konci roku 2010 a následně v první polovině února 2011.

4.2 Analýza atributů tématu

Následující část práce vychází z teorie nastolování agendy atributů, jež představuje druhou úroveň teorie nastolování agendy. Dle této teorie mohou média ovlivňovat vnímání konkrétního tématu publikem tím, že akcentují či upozadují některé vlastnosti aktérů či aspekty tématu. V následujících dvou podkapitolách bude analyzováno, které aspekty tématu odchodu lékařů byly v médiích upřednostňovány a které naopak upozadovány.

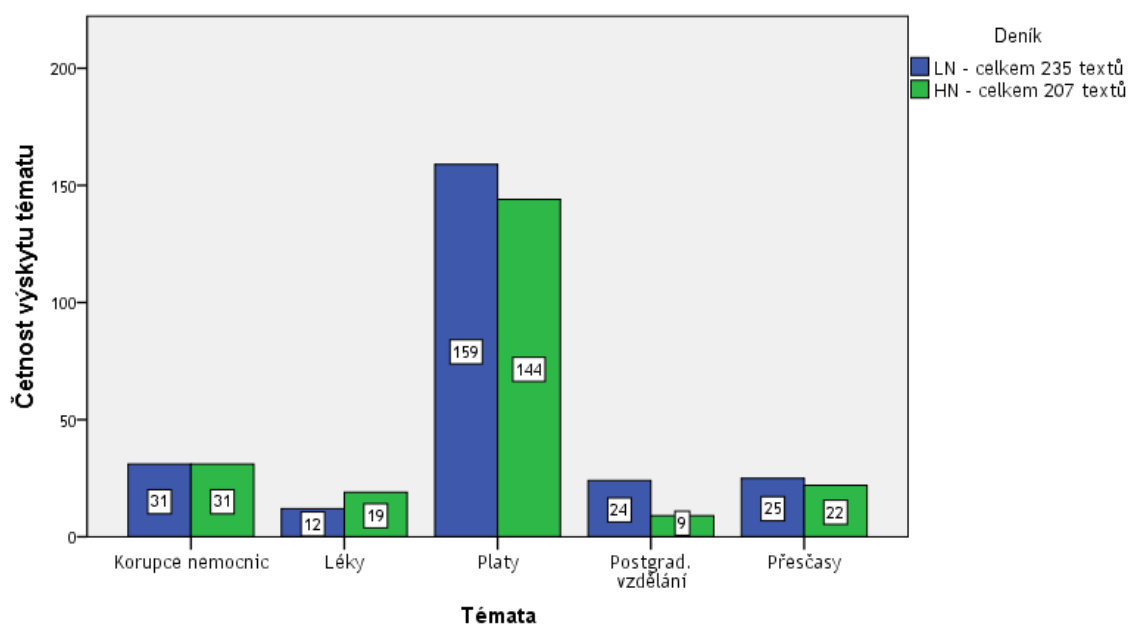
První část analýzy je zaměřena na to, které důvody odchodu lékařů byly zmiňovány ve vybraných textech, druhá část je potom věnována tomu, do jaké míry se v textech v průběhu času objevovaly negativní aspekty tématu.

4.2.1 Prezentace důvodů k odchodu

V programovém prohlášení akce „Děkujeme, odcházíme“ je uvedeno 13 důvodů odchodu lékařů. Předběžný výzkum nicméně nasvědčoval tomu, že média celou problematiku do značné míry omezovala pouze na téma platů lékařů a většina ostatních důvodů byla uváděna v podstatně menší míře nebo vůbec, což bylo též předmětem hypotézy č. 2. Pro účely ověření této hypotézy bylo 13 důvodů uváděných lékaři shrnuto do 5 základních témat, jejichž výskyt byl následně sledován ve všech textech. Mezi tato témata bylo zařazeno *platové ohodnocení lékařů*, *množství přesčasové práce*, *systém postgraduálního vzdělávání lékařů*, *korupce v hospodaření nemocnic* a *chaos v lékové politice*.

Jak je patrné z níže uvedeného grafu, jako nejčastější téma odchodu lékařů byly v obou denících uváděny platové podmínky. Tento důvod byl v LN zmíněn ve 159 případech, což představuje necelých 68% z celkového počtu textů. U HN byly platy jako důvod odchodu zmíněny ve 144 případech, což činí 69,5% z celkového počtu textů. Je tedy zjevné, že platy představovaly zdaleka nejčastěji uváděný důvod k odchodu a v obou denících byl tento důvod zmiňován takřka stejnou měrou. Druhým nejčastějším tématem odchodu byla korupce v hospodaření nemocnic, kdy bylo toto téma v textech uvedeno ve 31 případech u obou deníků, což v HN činí 15% z celkového počtu textů, v LN potom 13%. Na třetím místě se v obou denících umístilo téma přesčasové práce, které bylo v obou denících exponováno v necelých 11% případů. Až do tohoto bodu bylo tedy pořadí a v zásadě i četnost výskytu jednotlivých témat u obou deníků totožné. Rozdíl v hierarchii témat lze nalézt až na čtvrté pozici, na níž se v případě LN umístil problém postgraduálního vzdělání s 10% četností výskytu, v HN se potom na čtvrté pozici usadilo téma lékové politiky s 9% četností. Konečná pátá pozice je tedy logicky opačná.

Graf č. 8: Míra výskytu témat souvisejících s důvodem odchodu lékařů

Na základě výše uvedeného lze odpovědět na dílčí výzkumnou otázku č. 2, tedy „Které důvody odchodu lékařů byly v denících zdůrazňovány a které naopak

upozad'ovány?“. Jako tři nejčastěji uváděné důvody odchodu lékařů se v obou denících objevovaly platové podmínky, korupce v hospodaření nemocnic a množství přesčasové práce, přičemž téma platového ohodnocení drtivě vedlo nad všemi ostatními důvody odchodu, když bylo zmiňováno přibližně 5krát častěji než druhé nejčastěji zmiňované téma. Zároveň se ukázalo, že hierarchie uváděných důvodů odchodu i míra četnosti uvádění těchto důvodů byly v obou denících takřka totožné.

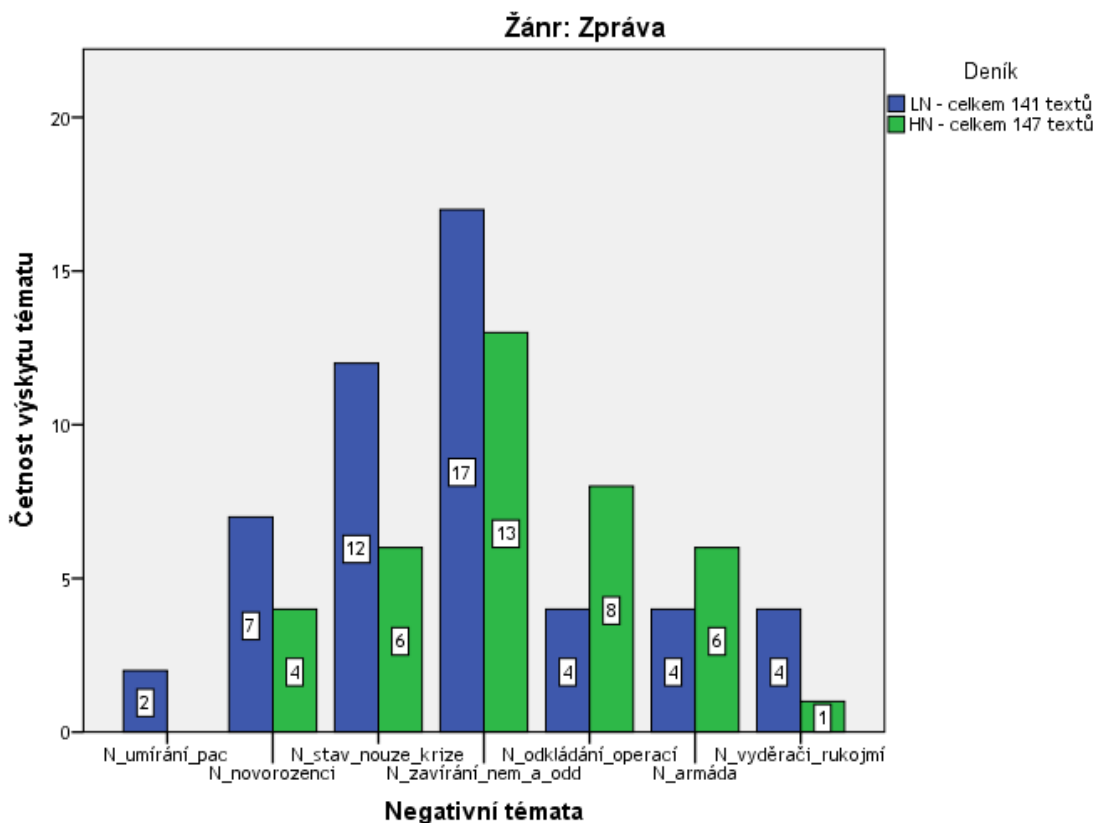
4.2.2 Negativní aspekty tématu

Negativita patří mezi základní zpravodajské hodnoty, jež rozhodují o tom, zda konkrétní událost či téma překročí práh pozornosti média a zda dojde k jeho medializaci. Téma odchodu lékařů v průběhu kampaně do značné míry nabývalo na negativitě, což v první řadě vedlo k větší atraktivitě tématu pro média, ale zároveň také ke značné názorové polarizaci veřejnosti a následné převaze odpůrců protestní akce – dle jednoho z průzkumů veřejného mínění se v době vrcholu konfliktu, tedy v první polovině února 2011 proti lékařům stavěly přibližně 2/3 dotázaných.⁶⁷

I v tomto případě lze na základě teorie nastolování agendy atributů sledovat, které dílčí negativní aspekty tématu se v denících objevovaly a skrze která témata tak mohla média umocňovat negativní vyznění akce v očích veřejnosti. Tato kapitola je zaměřena na to, které konkrétní aspekty byly využívány k umocnění negativity textů, a na to, jak se celková negativita textů vyvíjela v průběhu sledovaného období. Ke zkoumání negativity textů bylo přistoupeno skrze formulaci 7 negativních aspektů tématu odchodu lékařů a jejich následnou kvantifikaci dle toho, zda se v jednotlivých textech objevovaly či nikoliv. Jako ukazatele negativity byly zvoleny následující aspekty: *umírání pacientů v nemocnicích, jakožto důsledek odchodu lékařů, ohrožení či umírání novorozenců, vyhlášení stavu nouze či krize, zavírání nemocnic či jejich oddělení, odkládání operací, nasazení armády k zajištění péče a označování lékařů za vyděrače, kteří si berou pacienty jako rukojmí.*

S ohledem na odlišné složení deníků z hlediska žánrového zastoupení bylo přistoupeno k analýze negativity v rámci různých žánrů, neboť bylo možné

předpokládat, že míra zastoupení jednotlivých negativních aspektů může být v rámci zpravodajských a názorových žánrů odlišná. Po dílčích žánrových analýzách byl analyzován též výskyt negativních témat v rámci celkového objemu textů.

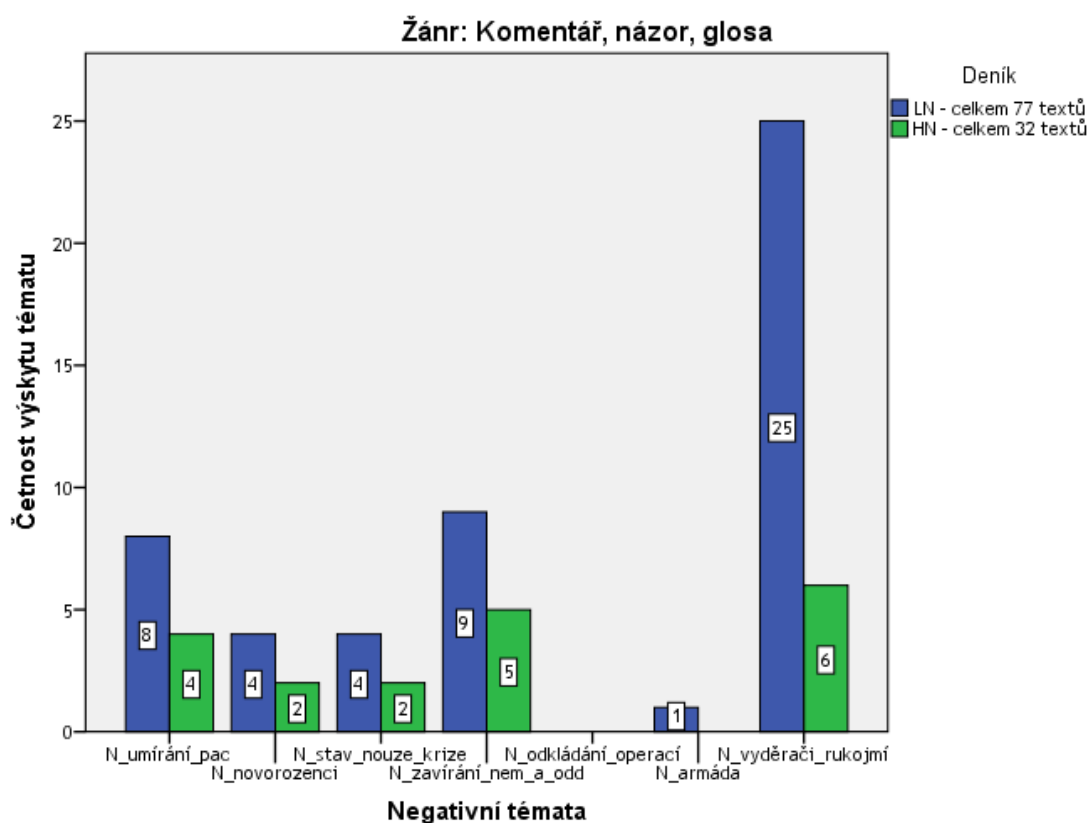

Graf č. 9: Míra výskytu negativních témat ve zpravodajských žánrech

Z analýzy podskupiny zpravodajských textů lze vysledovat, že expozice negativních témat byla podstatně vyšší v textech LN. Výjimku, kde v četnosti výskytu tématu HN převyšují LN, tvoří pouze témata odkládání operací a nasazení armády. Do interpretace výsledků je nicméně nutné zahrnout určité nehomogenity ve složení souboru zpravodajských textů v jednotlivých denících. Ačkoliv se v porovnání deníků jeví celkový počet zpravodajských textů jako poměrně vyrovnaný, z celkového počtu 147 textů publikovaných v HN jich celých 38 představuje krátké zprávy o rozsahu maximálně 700 znaků publikované v rámci rubriky Briefing. Z důvodu stručnosti těchto zpráv se v nich širší aspekty tématu, včetně těch negativních, takřka nevyskytují, což se promítlo do celkového srovnání obou deníků, neboť se v LN obdobné zprávy tohoto

⁶⁷ SOCIOWEB. *Krize zdravotnictví očima veřejnosti* [online]

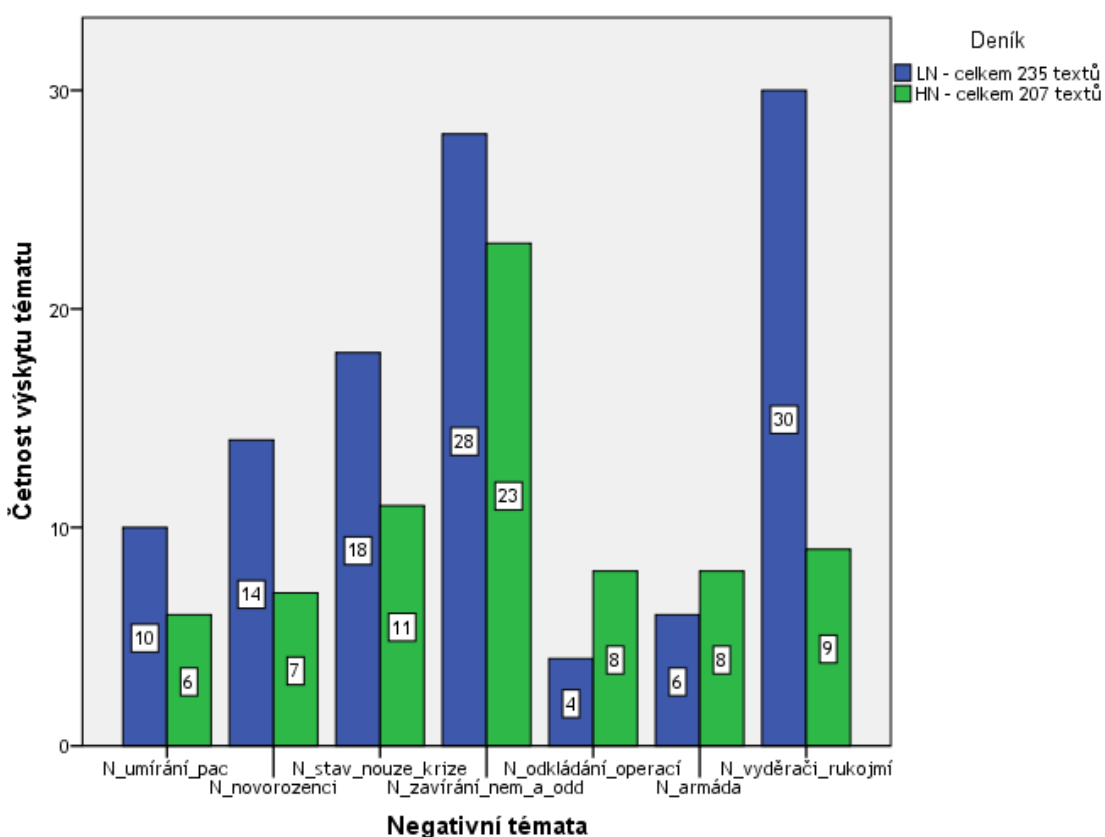
rozsahu vyskytují v podstatně menší míře. Hierarchii výskytu jednotlivých témat lze vysledovat z grafu č. 9. Nejčastěji skloňovaným negativním tématem bylo zavírání nemocnic a jednotlivých oddělení, což se jeví jako poměrně logické, neboť se jednalo o nejčastěji uváděný důsledek počínání lékařů a od zavírání nemocnic nebo jednotlivých oddělení se často odvíjela i ostatní témata, ať už šlo o umírání pacientů, ohrožení novorozenců, vyhlášení stavu nouze či nasazení armády. Pořadí výskytu ostatních témat se u obou deníků značně lišilo, z čehož je patrné, že způsob, kterým o odchodu lékařů deníky referovaly skrze jednotlivé negativní aspekty tématu, byl do značné míry odlišný.

Graf č. 10: *Míra výskytu negativních témat v názorových žánrech*

Porovnáme-li deníky v rámci kategorie názorových textů, poměr výskytu negativních aspektů tématu povětšinou odpovídá poměru výskytu těchto textů v obou denících, tedy tomu, že LN věnují názorovým textům oproti HN zhruba dvojnásobný prostor. Tento rozdíl je umocněn v kategorii, v níž je kódováno, kdy jsou lékaři explicitně označováni jako vyděrači, kteří si berou za rukojmí své pacienty. Ačkoliv se

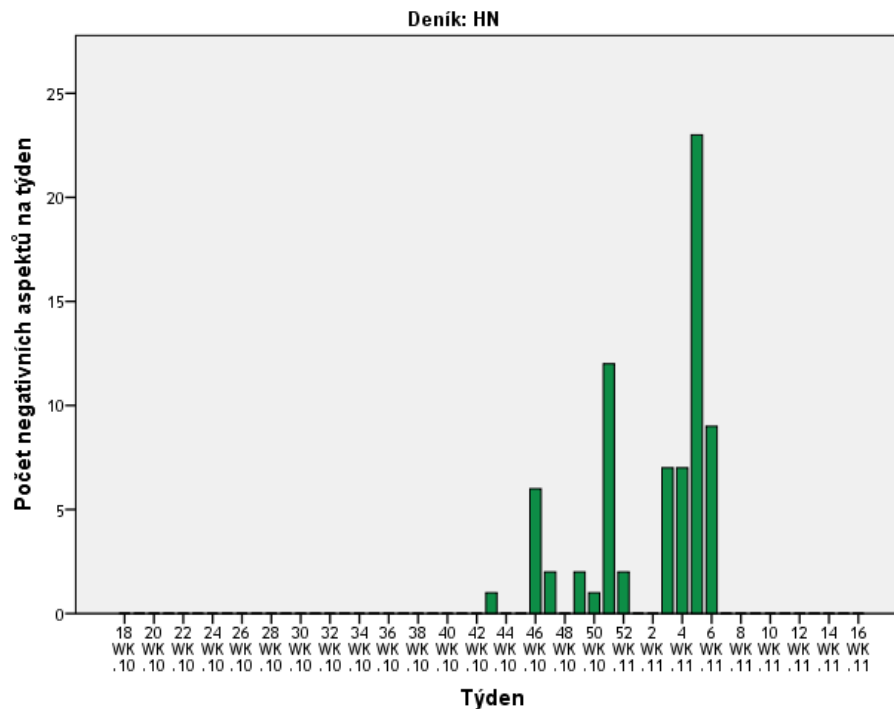
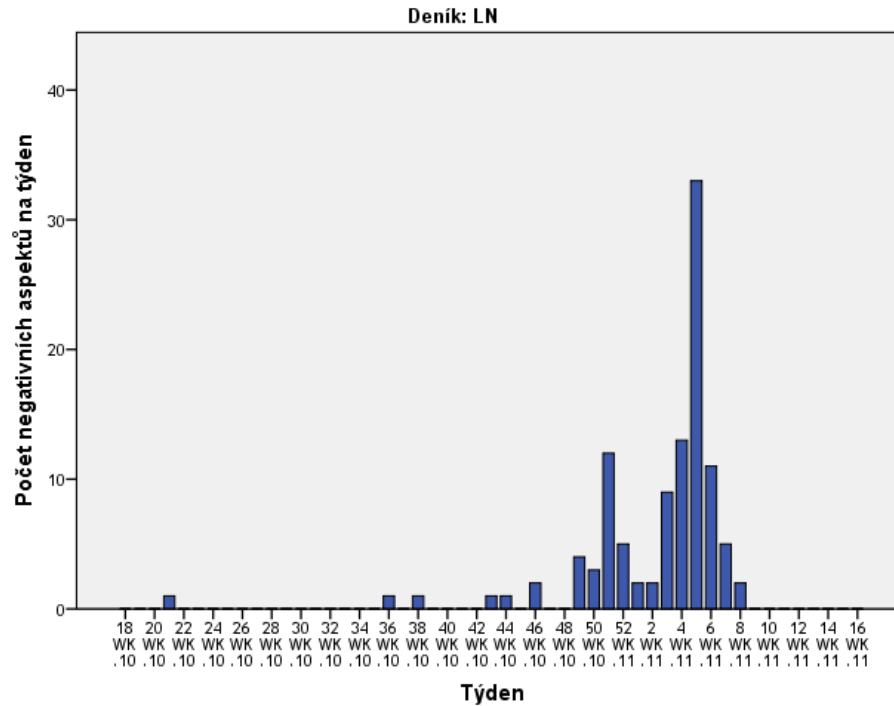
v obou denících jedná o nejčastěji vyskytující se negativní aspekt, v HN bylo toto označení součástí textu pouze 6krát, zatímco v LN hned v 25 případech, což představuje takřka 1/3 z celkového objemu publikovaných textů. Tato skutečnost naznačuje, že LN dávaly podstatně větší prostor textům, jež umocňovaly negativní náhled na lékaře coby amorální vyděrače, což nasvědčuje tomu, že z hlediska struktury a obsahu názorových textů LN stranily odpůrcům kampaně „Děkujeme, odcházíme“ více než HN. Míra stranění jedné či druhé straně konfliktu v rámci názorových textů bude předmětem kapitoly č. 4.4.

Graf č. 11: Míra výskytu negativních témat – celkem

Jak je patrné z grafu č. 11, z hlediska celkového objemu textů je expozice negativních témat vyšší v LN. Z celkové míry výskytu negativních aspektů tématu lze tedy vyvodit, že LN podstatně častěji umocňovaly celkovou negativitu tématu skrze jednotlivé sledované aspekty, a to jak ve zpravodajských, tak názorových žánrech. Zároveň je nicméně nutné brát v potaz, že celkový soubor textů, z něhož analýza vychází, je v případě LN cca o necelých 14% větší a žánrové složení deníků je do

značné míry odlišné. Pomineme-li vysokou frekvenci označování lékařů za vyděrače v názorových textech LN, zůstává u obou deníků nejčastěji zmiňovaným tématem zavírání nemocnic a jejich oddělení, neboť na toto téma často navazovala ostatní negativní témata, jak již bylo uvedeno výše.

Graf č. 12: Časový vývoj výskytu negativních aspektů tématu

Aby bylo možné zodpovědět dílčí výzkumnou otázku č. 3, tedy „*Jakým způsobem rostla v průběhu kampaně negativita textů?*“, byla provedena analýza vývoje negativity textů v čase. Analyzován byl souhrnný počet výskytu všech negativních aspektů tématu za jednotlivé týdny, a to bez ohledu na žánr textů. Výsledkem analýzy bylo poměrně očekávatelné zjištění, že výskyt negativních aspektů tématu do značné míry kopíruje vývoj pokrytí tématu v obou denících, jak byl nastíněn v kapitole č. 4.1.1, a to včetně obou vrcholů kampaně v těchto médiích. Až do konce prosince 2010 se negativní témata vyskytovala v obou denících pouze sporadicky. Míra negativity textů dosáhla prvního, menšího vrcholu během posledního týdne roku 2010 a hlavního vrcholu v druhém únorovém týdnu roku 2011. Po nalezení smíru mezi znesvářenými stranami konfliktu opět skokově klesla.

4.3 Prostor k vyjádření jednotlivých stran

Následující část práce vychází z normativního požadavku na objektivitu a vyváženost zpravodajských obsahů. Výzkum je zaměřen na posouzení vyváženosti zpravodajství z hlediska přístupu jednotlivých aktérů a stran konfliktu do obou médií skrze sledování výskytu a rozsahu jejich citací. Samotná kvantifikace citací nám není schopna sdělit, jakým způsobem bylo o tématu skrze jednotlivé aktéry referováno, nicméně je schopná naznačit, do jaké míry se deníky snažily normativní nároky na zastoupení názoru všech zúčastněných stran naplňovat.

Aby bylo možné určit, které názorové proudy a kteří z účastníků konfliktu se do zpravodajských obsahů dostávali nejčastěji, bylo nutné označit každého z citovaných aktérů vlastní proměnnou, ke které bylo během kódování zaznamenáváno, jaký rozsah citace se v konkrétním textu vyskytl. Jednotliví aktéři byli dále rozděleni do názorových skupin podle toho, kterou stranu konfliktu zastupovali.

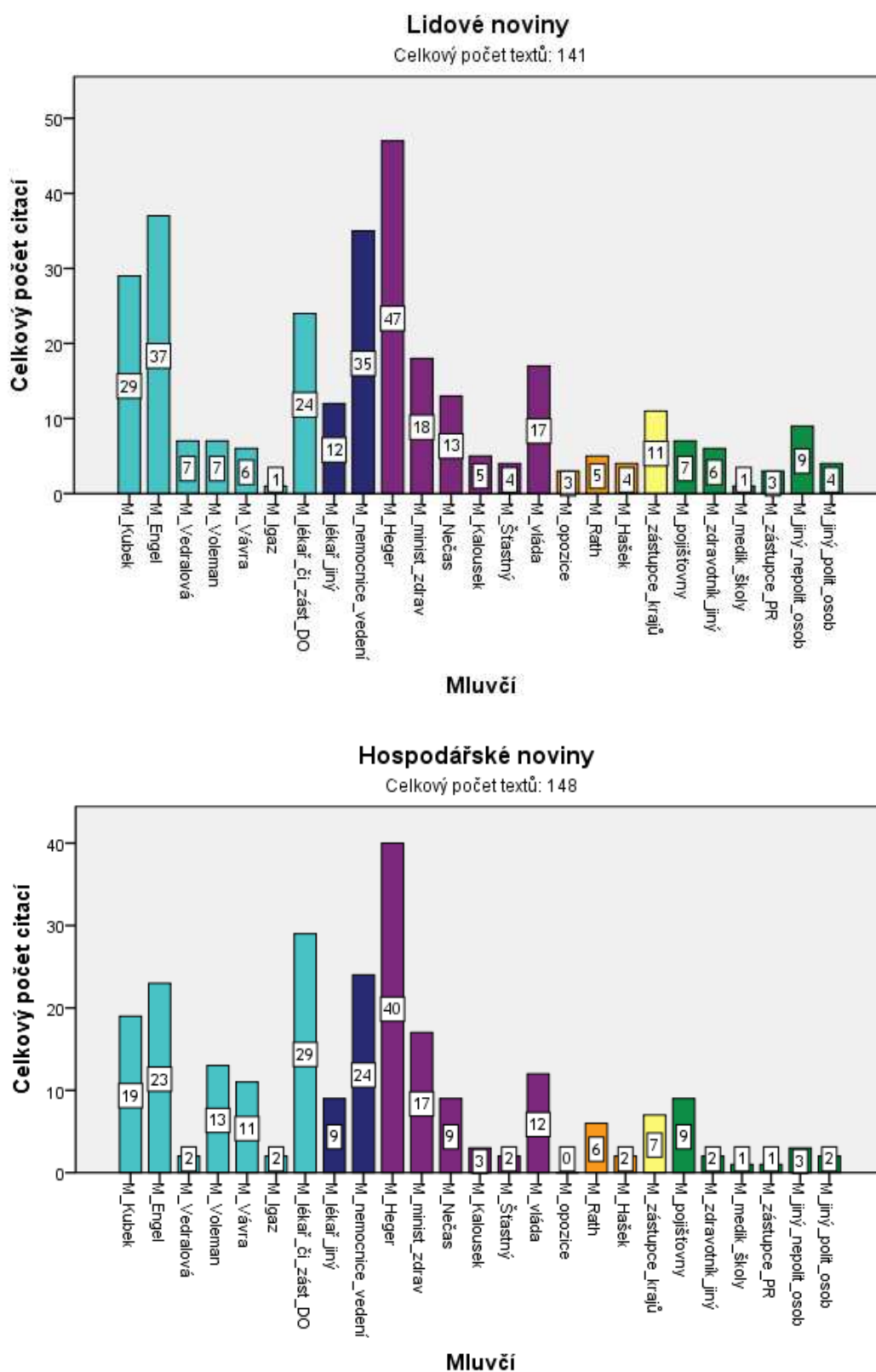
Do skupiny zastupující protestující lékaře byli pod jednotlivé proměnné přiřazeni M. Kubek, M. Engel, J. Vedralová, M. Voleman (vrcholové představitelé LOK-SČL), P. Vávra a P. Igaz (oficiální tváře kampaně DO, které byly vybrány najatou PR agenturou a mimo jiné též cvičeny pro styk s médii) a pod poslední proměnnou byli přiřazeni ostatní lékaři, kteří se protestní akce účastnili nebo ji přímo podporovali.

Do druhé skupiny byli pod proměnné přiřazeni vládní představitelé L. Heger, P. Nečas, M. Kalousek, předseda zdravotního výboru sněmovny B. Šťastný a dále ostatní zástupci Ministerstva zdravotnictví ČR, kteří byli kódováni pod společnou proměnnou, stejně jako ostatní političtí zástupci některé z vládních stran.

Výše uvedené skupiny, jež představovaly názorově vzájemně protichůdné strany konfliktu, byly doplněny o třetí skupinu aktérů, kteří se nacházeli mezi oběma stranami konfliktu a téma se jich do značné míry týkalo. Do této skupiny byli zařazeni zástupci vedení nemocnic a ti lékaři, kteří se akce neúčastnili ani ji přímo nepodporovali. Pod ostatní proměnné byli kódováni zástupci opozice, krajů, pojišťoven, studentů medicíny, PR agentury, ostatní politické a ostatní nepolitické osobnosti. Tito aktéři byli do kódování zahrnuti především proto, aby byl stanoven celkový soubor citací k tématu.

S ohledem na diverzitu souboru ostatních aktérů a jejich okrajový zásah do sledovaných textů nebyli tito aktéři předmětem dalšího zkoumání vyváženosti přístupu do médií.

Graf č. 13: Výskyt citací jednotlivých aktérů v denících

První část dílčí výzkumné otázky č. 4 se zaměřuje na to, *zda-li byl všem stranám konfliktu věnován ve sledovaných médiích stejný prostor k vyjádření*. Z porovnání výskytu citací jednotlivých stran konfliktu lze vyvodit, že ačkoli byl poměr zastoupení protichůdných názorových proudů poměrně vyrovnaný, v obou denících byli častěji citováni zástupci protestní akce - v Lidových novinách v poměru 111 ku 104 citacím, v Hospodářských novinách potom v poměru 99 ku 83 citacím. Třetí skupina, do níž byli zahrnuti zástupci nemocnic a lékaři, kteří přímo nepodporovali akci, v LN zaznamenala 47 citací a v HN celkem 33 citací.

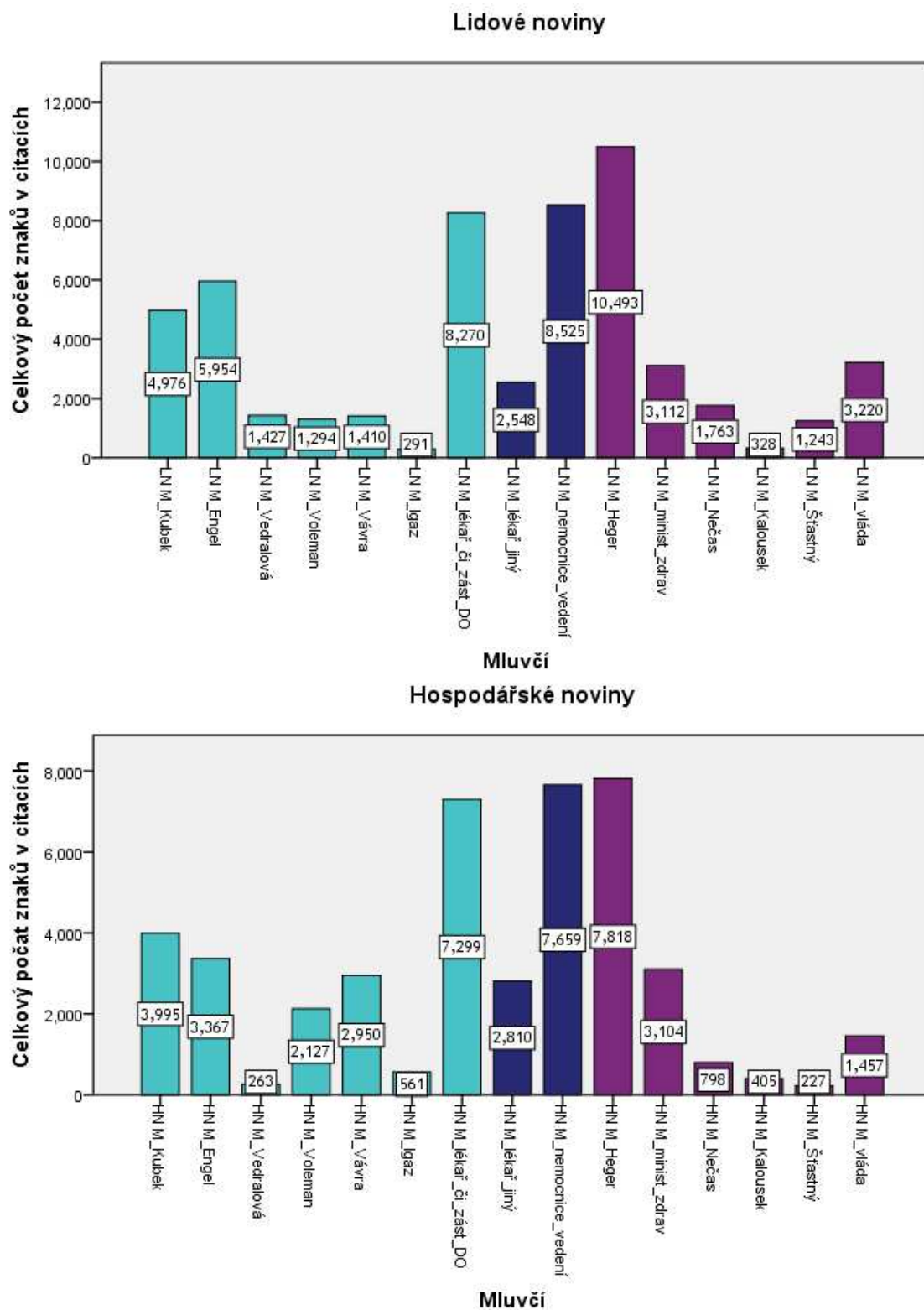
Tabulka č. 3: Rozsah citací z hlediska názorových skupin

<i>Deník</i>	<i>Rozsah citací</i>	<i>Zastánci akce DO</i>	<i>Vládní představitelé</i>	<i>Nemocnice a ostatní lékaři</i>
LN	Počet citací	111	104	47
	Počet znaků	23 622	20 159	11 073
	Průměrná délka citace	212	193	236
HN	Počet citací	99	83	33
	Počet znaků	20 562	13 809	10 469
	Průměrná délka citace	208	166	317

Nahlédneme-li na poměr citací z hlediska celkového počtu znaků, který byl jednotlivým stranám věnován, dojdeme k poměrně zajímavému zjištění. Jak je zjevné z tabulkového přehledu výše, v obou denících zůstává pořadí určené množstvím prostoru věnovaného stranám stejné, nicméně zatímco u LN poměr počtu znaků rámcově kopíruje poměr počtu citací, v případě HN se mezi počtem citací a reálným rozsahem těchto citací vyjevil výrazný nepoměr.

Tento nepoměr lze lépe sledovat na porovnání průměrné délky jedné citace v rámci jednotlivých skupin. V případě obou deníků největší průměrnou délkou citace vládne třetí názorová skupina, tedy zástupci nemocnic a ostatní lékaři, nejkratší průměrnou délkou citací je naopak možné vysledovat u vládních představitelů. Za zajímavý lze považovat fakt, že zatímco v LN se od sebe jednotlivé názorové skupiny v průměrné délce citací příliš neliší a rozdíl mezi skupinami představuje maximálně 22%, v HN je rozdíl mezi průměrnou délkou citací jednotlivých skupin až 91% v neprospěch vládních představitelů. Z výše uvedeného je zřejmé, že způsob, jakým oba deníky citují jednotlivé strany konfliktu, je poněkud odlišný - HN dávají z hlediska

průměrné délky citací podstatně větší prostor zástupcům nemocnic a ostatních lékařů a poměrně malý prostor vládním představitelům, zatímco průměrné délky citací v LN jsou z hlediska jednotlivých názorových frakcí poměrně vyrovnané.

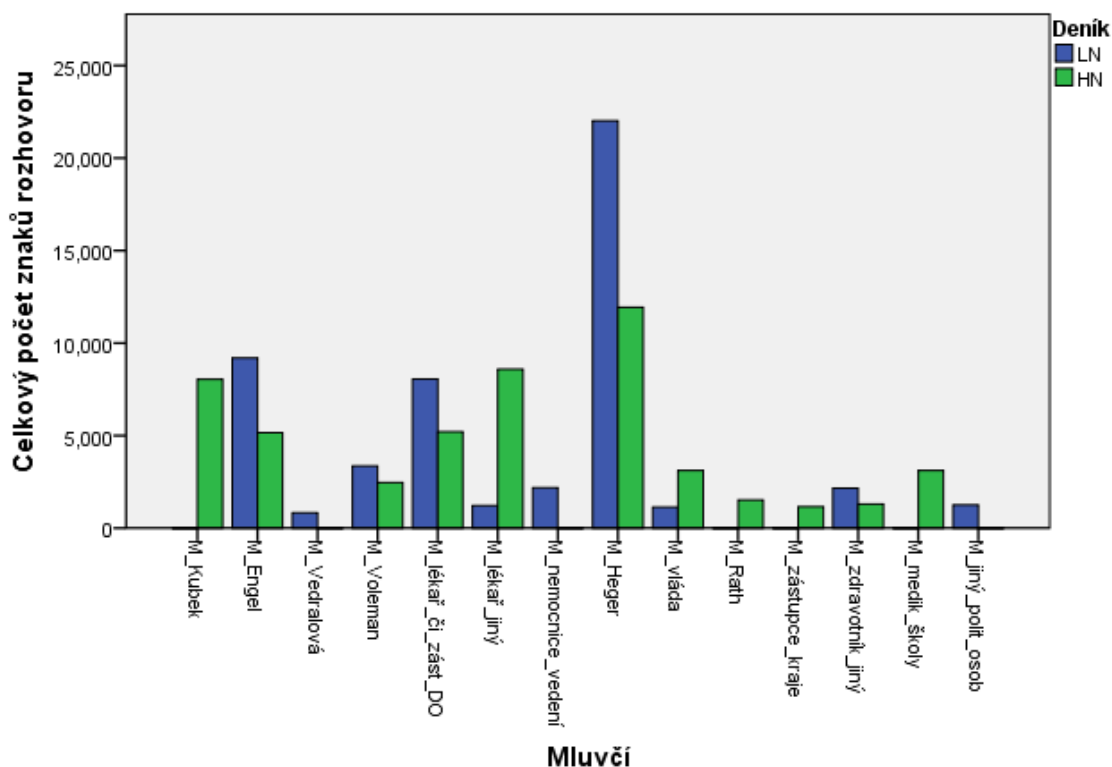

Graf č. 14 Rozsah citací dle počtu znaků

Druhá část dílčí výzkumné otázky č. 4 se zaměřuje na to, *kteří z konkrétních aktérů byli hlavními tvářemi konfliktu*, tedy kteří z aktérů byli v rámci prezentace konfliktu citováni nejčastěji a nejvíce. V celkovém objemu textů lze vysledovat tři hlavní aktéry. Dle předpokladů se jedná o ministra zdravotnictví Leoše Hegera, hlavního představitele odborové akce Martina Engela a prezidenta České lékařské komory Milana Kubka, přičemž v případě obou deníků platí, že celkový prostor věnovaný citacím Leoše Hegera je oproti zbylým dvěma aktérům podstatně větší a rámcově odpovídá prostoru vyhrazenému Engelovi a Kubkovi dohromady. Je tedy zřejmé, že vládní strana měla v médiích jednoho dominantního mluvčího, zatímco u protistrany se pozornost médií rozptýlila mezi dva hlavní aktéry.

Kromě míry a rozsahu citací je možné na vyváženost deníků nahlížet též skrze množství a rozsah rozhovorů publikovaných k tématu. Rozhovory představují rozsáhlý prostor k vyjádření pro jednu či druhou stranu a z tohoto hlediska by teoreticky měl být oběma hlavním stranám konfliktu umožněn obdobný přístup do médií.

Rozhovor jako žánrový nástroj byl častěji využíván v Hospodářských novinách, v nichž bylo uveřejněno celkem 22 rozhovorů, což je o 6 více než u Lidových novin. Nejčastějším adresátem rozhovorů byl Leoš Heger, který byl redaktory obou deníků zpovídan v 6 případech. Ostatní aktéři, s nimiž byly vedeny rozhovory, zpravidla poskytovali 1 až 2 rozhovory na deník. Z tohoto důvodu se pro posouzení prostoru, jenž byl jednotlivým aktérům v rámci rozhovorů věnován, jeví jako účelnější porovnání rozsahu rozhovorů z hlediska celkového počtu znaků „vyslovených“ mluvčími. Poměr mezi jednotlivými mluvčími a deníky je zachycen na grafu č. 15.

Graf č. 15 Rozsah rozhovorů dle počtu znaků

Z výše uvedeného lze vyvodit několik dílčích poznatků. Rozhovory publikované v LN byly zpravidla většího rozsahu. Ačkoliv bylo ze strany HN u většiny mluvčích uveřejněno více rozhovorů, celkový počet znaků věnovaných mluvčím byl i přesto v LN ve většině případů vyšší. Markantní je tento rozdíl i u ministra zdravotnictví Leoše Hegera, kdy při stejném počtu uskutečněných rozhovorů LN věnovaly aktérovi takřka dvojnásobný prostor co do počtu znaků.

Tabulka č. 4: Rozsah rozhovorů z hlediska názorových skupin

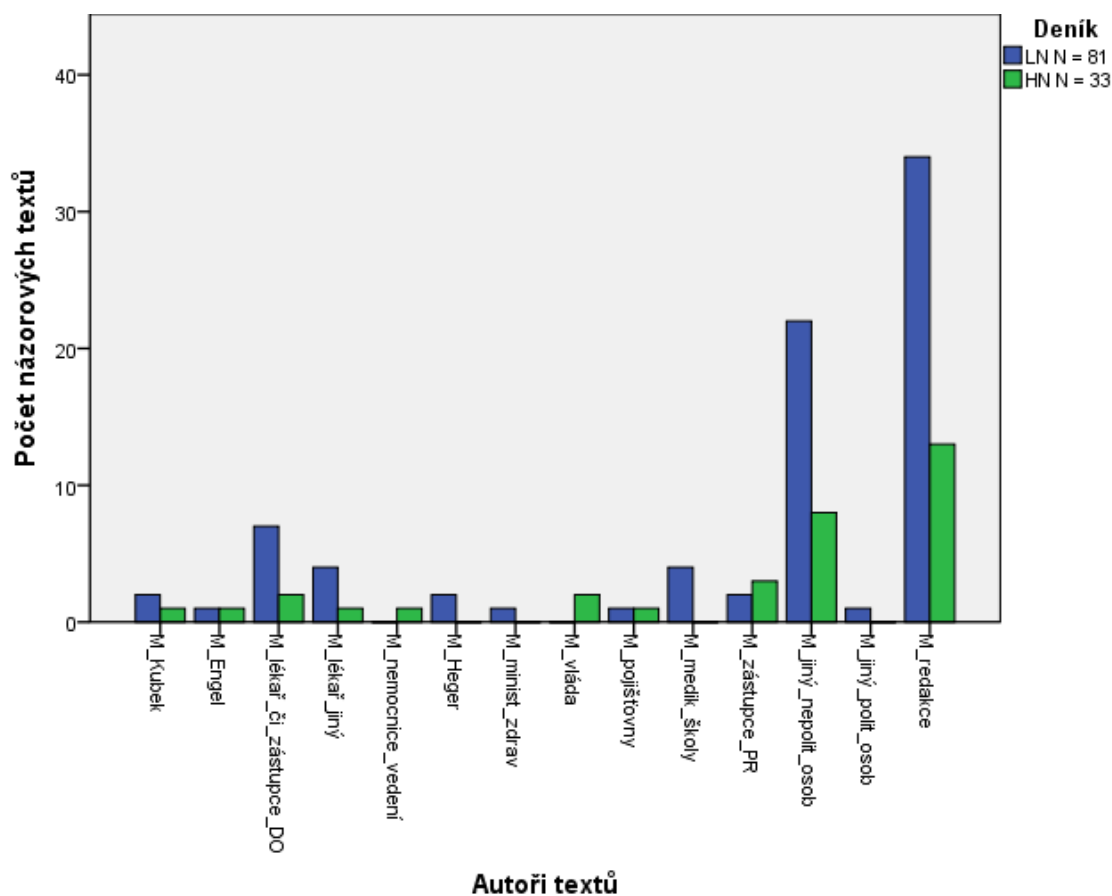
Deník	Zastánci akce DO	Vládní představitelé	Nemocnice a ostatní lékaři
LN	21 436	23 149	3 409
HN	20 879	15 044	8 584

Z hlediska poměrného zastoupení názorových skupin v žánru rozhovorů jsou poměry v obou denících rozdílné. Jak je patrné z výše uvedené souhrnné tabulky, v LN dostali nejvíce prostoru vládní představitelé, kdežto v HN byl podstatně větší prostor vyhrazen zastáncům akce „Děkujeme, odcházíme“. Zástupci nemocnic a ostatní lékaři se k rozhovorům dostávali oproti zbylým dvěma názorovým skupinám pouze v omezené míře.

4.4 Poměr názorových textů

V poslední části práce bude analýza zaměřena na to, jaký prostor byl oběma stranám věnován z hlediska názorových textů, a také na to, do jaké míry bylo v názorových textech straněno jedné či druhé straně.

Jak bylo uvedeno v předchozích kapitolách, podstatně větší množství názorových textů bylo otištěno v Lidových novinách. V některých rubrikách se v rámci jednoho článku objevilo více názorových textů (zpravidla se jednalo o „dopisy redakci“), v těchto případech byly jednotlivé názorové texty pro účely této analýzy dodatečně okódovány jako samostatné texty. Z toho důvodu je konečný poměr názorových textů mezi LN a HN 81 ku 33. Rozvrstvení názorových textů z hlediska jejich autorství je patrné z následujícího grafu č. 16.

Graf č. 16: Poměr názorových textů dle autorů

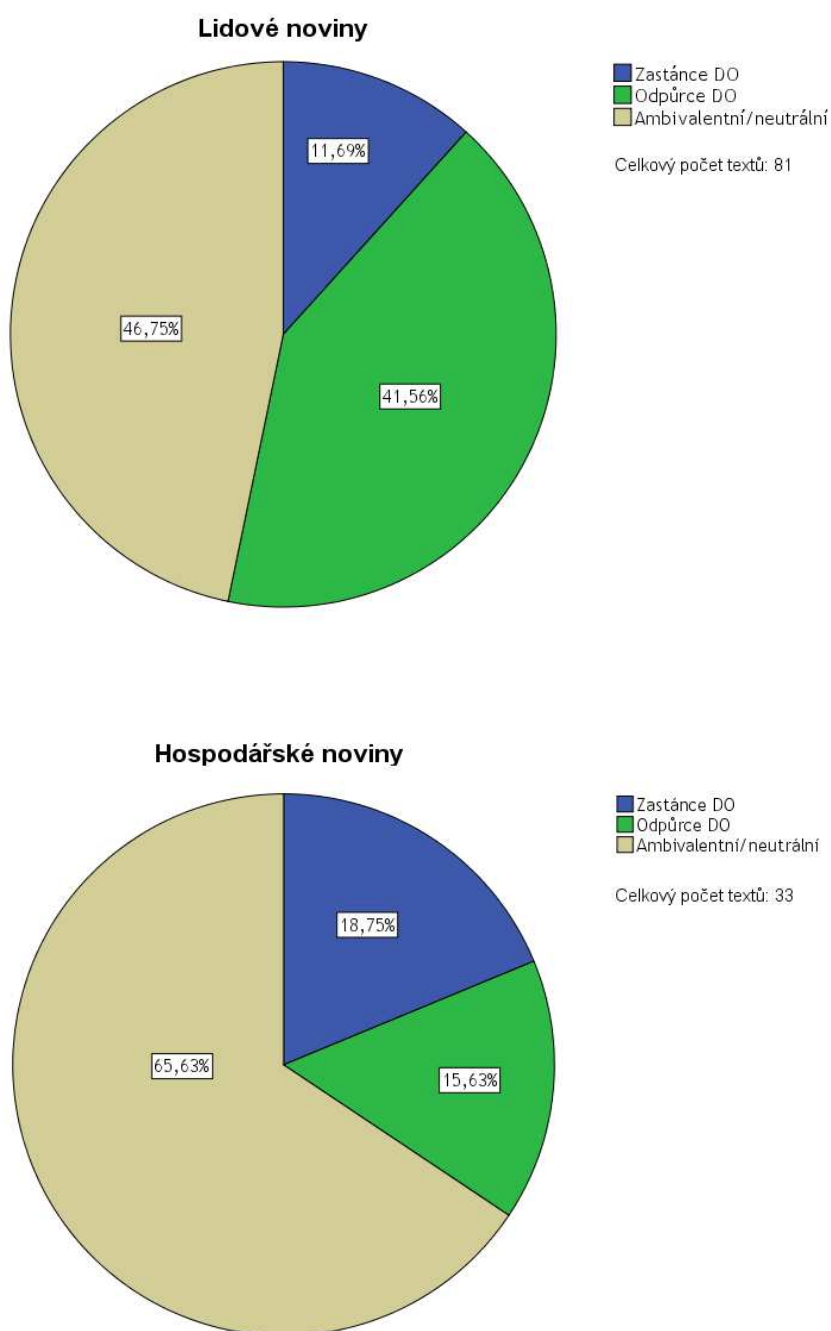
Z výše uvedeného je zřejmé, že největší zastoupení mají v obou denících názorové texty, jejichž autory jsou členové redakce. Druhou skupinu v pořadí četnosti představují názory nepolitických autorů, kteří nespádají ani do jedné z ostatních kategorií – jde jak o obyčejné občany, tak o odborníky z různých oborů (namátkou politologie, sociologie či psychologie).

Tabulka č. 5: Podíl názorových textů z hlediska názorových skupin

<i>Deník</i>	<i>Rozsah citací</i>	<i>Zastánci akce DO</i>	<i>Vládní představitelé</i>	<i>Nemocnice a ostatní lékaři</i>
LN	Počet textů	10	3	4
	Počet znaků	23 284	6 001	17 173
	Průměrná délka textu	2 328	2 000	4 293
HN	Počet citací	4	2	2
	Počet znaků	9 391	4 232	6 146
	Průměrná délka citace	2 348	2 116	3 073

V náhledu na zastoupení názorových textů v rámci názorových skupin vymezených v kapitole 4.3 lze říci, že největší prostor byl v obou denících věnován zástupcům protestní akce s celkem 10 texty v LN, resp. 4 texty v HN. Druhé nejčastější zastoupení mají v LN texty lékařů, kteří se akce přímo neúčastnili ani ji otevřeně nepodporovali (celkem 4 texty) a až jako třetí v pořadí se vyskytují názory vládních představitelů (3 texty). Poměrně markantní jsou v LN rozdíly mezi jednotlivými kategoriemi z hlediska délky názorových textů, kdy názory zástupců kampaně byly prezentovány na 23 284 znacích, ostatních lékařů na 17 173 znacích a vládních představitelů na pouhých 6 001 znacích, z čehož vyplývá, že názorové texty neúčastníků se lékařů byly oproti ostatním skupinám v průměru dvojnásobně dlouhé. V Hospodářských novinách jsou druhá a třetí pozice vyrovnanější se dvěma texty na straně neúčastníků se lékařů spolu se zástupci nemocnic a dvěma texty na straně vládních představitelů. I v případě HN platí, že průměrná délka názorových textů neúčastníků se lékařů a zástupců nemocnic byla podstatně větší než u zbylých dvou skupin. Z výše uvedeného je zjevné, že z hlediska vlastní prezentace názorů jednotlivých skupin mají v obou denících navrch zastánci akce „Děkujeme, odcházíme“ a že na poměrně malém počtu textů byl věnován relativně velký prostor k vyjádření zástupcům neúčastníků se lékařů, případně zástupcům nemocnic. Vládní představitelé

pravděpodobně využívali k vyjádření se k tématu jiné komunikační kanály než názorové texty v denících.

Graf č. 17: Poměr stranění názorových textů

Z důvodů posouzení celkového vyznění názorových textů a eventuálního stranění deníků některé ze stran konfliktu bylo nutné texty okódovat valenční proměnnou, jež určovala, zdali je celkové zaměření konkrétního textu *proti* protestní

akci „Děkujeme, odcházíme“, zdali s ní *souhlasí* nebo zdali je vůči protestní akci názorově *neutrální* či *ambivalentní*. Výsledkem analýzy zkoumaného souboru textů bylo poměrně zajímavé zjištění, že podíly názorových preferencí jsou u obou deníků zcela odlišné. Lidové noviny měly v celkovém souhrnu podstatně menší procento neutrálních či názorově ambivalentních textů (47%) a ve vysokém procentu případů se názorově stavěly na stranu odpůrců kampaně (42%). Oproti tomu Hospodářské noviny publikovaly 66% textů, které byly neutrální či ambivalentní, a ve zbylých textech mírně strnily zastáncům kampaně (19% oproti necelým 16% textů zaměřených proti kampani). Z výše uvedeného je patrné, že zatímco HN byly z hlediska názorových textů poměrně vyvážené a neutrální, LN se značnou měrou přikláněly na stranu odpůrců kampaně a skrze názorové texty se vůči tématu jednoznačně vymezovaly.

Shrnutí

Aby bylo možné zodpovědět základní výzkumnou otázku, tedy „*Jakým způsobem referovaly celostátní deníky Hospodářské noviny a Lidové noviny o akci „Děkujeme, odcházíme“?*“, bylo nutné vymezit několik dílčích výzkumných otázek, na jejichž základě byla vystavěna vlastní analýza deníků. Analýzu tak lze rozdělit do 5 hlavních částí.

První část se věnuje pokrytí tématu v denících, a to jak v rámci celkového prostoru, tak v rámci jednotlivých rubrik a žánrů. Součástí této kapitoly je též analýza vývoje celkového pokrytí v čase. Výzkumem bylo zjištěno, že pokrytí tématu z hlediska rubrik a žánrů bylo v denících značně odlišné, zvláště pak v poměru zpravodajských a názorových textů. Lidové noviny podstatně častěji o tématu referovaly skrze názorové texty, zatímco Hospodářské noviny volily především zpravodajské texty, častěji doplňované o rozhovory. Pokrytí z hlediska celkového objemu textů bylo ovlivněno odlišnou periodicitou deníků, kdy LN oproti HN vycházejí též v sobotu. Časový vývoj pokrytí tématu byl v obou denících velice podobný. V obou médiích lze vysledovat dva dílčí vrcholy kampaně – jeden na konci roku 2010, kdy došlo k odesílání výpovědí lékařů a hrozba jejich odchodu nabrala na vážnosti, druhý pak v polovině února 2011, kdy do odchodu lékařů zbývaly pouhé 2 týdny a jednání mezi zástupci odborů a vládními představiteli byla značně vyhrocená. Dílčí hypotéza č. 1, tedy že počet relevantních textů bude eskalovat směrem k únoru 2011, byla potvrzena.

Druhá část byla zaměřena na to, které z konkrétních důvodů odchodu lékařů byly v denících zdůrazňovány a které naopak upozaďovány. Analýzou bylo zjištěno, že jako nejčastěji artikulovaný důvod odchodu byly uváděny platové podmínky lékařů, přičemž tento důvod se v textech objevoval 5krát častěji než kterýkoliv jiný důvod. Hierarchie uvádění důvodů odchodu a míra četnosti jejich výskytu byla u obou deníků takřka totožná. Hypotéza č. 2, jež předpokládala, že jako nejčastější důvod odchodu budou uváděny platové podmínky, byla potvrzena.

V rámci třetí části byl analyzován celkový soubor textů z hlediska výskytu dílčích aspektů tématu, jež mohly umocňovat negativitu tématu v očích veřejnosti.

Celkový výskyt negativních aspektů byl podstatně vyšší v Lidových novinách, a to jak ve zpravodajských, tak v názorových žánrech. Do porovnání se nicméně částečně promítlo odlišné složení deníků v rámci jednotlivých rubrik. Časový vývoj výskytu negativních aspektů koresponduje s vývojem celkového pokrytí kampaně v denících - i u něj lze vysledovat dva dílčí vrcholy shodné s těmi odhalenými v první části výzkumu. Hypotéza č. 3, tedy že negativita textů bude stoupat s blížícím se odchodem lékařů, byla taktéž potvrzena.

V rámci čtvrté části analýzy byla zkoumána vyváženost deníků z hlediska přístupu jednotlivých aktérů a stran konfliktu do médií skrze kvantifikaci jejich citací a publikovaných rozhovorů. Výsledkem analýzy bylo zjištění, že nejčastěji byli v obou denících citováni zastánci akce „Děkujeme, odcházíme“, vládní představitelé byli citováni o něco méně často. Doplnující třetí názorová skupina, do níž byli zařazeni lékaři neúčastníci se akce a zástupci nemocnic, měla v textech nejmenší zastoupení, ale průměrná délka jednotlivých citací byla naopak v rámci těchto tří skupin nejdelší. Z hlediska rozhovorů byl prostor věnovaný hlavním stranám konfliktu v obou denících rozdílný. LN věnovaly více prostoru vládním představitelům, zatímco HN zastáncům protestní akce. Hlavními aktéry byli v obou médiích tři osoby – Leoš Heger, jakožto hlavní tvář vládního aparátu, Martin Engel a Milan Kubek, jakožto zástupci protestujících lékařů. Dílčí hypotéza č. 4, jež předpokládala, že v obou denících bude věnován stejný prostor zástupcům obou hlavních stran konfliktu, byla v tomto případě vyvrácena.

Pátá a poslední část analýzy byla zaměřena na to, jaký byl v denících poměr názorových textů, a zdali bylo některé ze zúčastněných stran konfliktu skrze tyto texty straněno. Jak již bylo uvedeno výše, podstatně větší množství názorových textů bylo publikováno v Lidových novinách. Souhrnný názorový příklon těchto textů byl v rámci obou deníků značně odlišný. V Hospodářských novinách se objevilo větší množství názorově ambivalentních nebo neutrálních textů a ve zbylých případech texty mírně stranily zastáncům protestní akce. V přímém kontrastu s tím bylo v Lidových novinách publikováno značné množství textů, jejichž autoři se stavěli na stranu odpůrců kampaně „Děkujeme, odcházíme“, zastáncům kampaně byl v LN věnován takřka třikrát menší prostor. Hypotéza č. 5, tedy že LN budou stranit odpůrcům kampaně, tímto byla potvrzena.

Závěr

Cílem této práce byla analýza obrazu protestní kampaně „Děkujeme, odcházíme“ ve dvou českých denících – Lidových novinách a Hospodářských novinách. Časově byl výzkum ohraničen květnem roku 2010, k němuž sahaly počátky kampaně, a dubnem roku 2011, kdy byla kampaň dva měsíce za svým vrcholem a v médiích už pouze doznívaly její ozvěny. Výzkumný soubor čítal celkem 442 relevantních textů, proto byla pro účely zkoumání zvolena kvantitativní obsahová analýza, jež je pro analýzu větších objemů textů vhodná. Krom vlastní analýzy obsahu médií a stručného teoretického úvodu, z něhož jednotlivé části analýzy vychází, je součástí práce též krátký vhled do historie lékařských odborových organizací, rozkrytí motivace protestujících lékařů a nastínění vývoje kampaně „Děkujeme, odcházíme“ včetně jejích bezprostředních výsledků.

Prostřednictvím kvantitativní obsahové analýzy byly deníky zkoumány z několika směrů. V první řadě z hlediska celkového pokrytí tématu a jeho vývoje v čase, dále z hlediska expozice uváděných důvodů odchodu lékařů a míry výskytu negativních aspektů jejich odchodu v textech, dále z hlediska vyváženosti přístupu hlavních stran konfliktu a jednotlivých aktérů do médií, a v neposlední řadě též z hlediska stranění deníků v rámci názorových textů. Analýzou bylo zjištěno, že ačkoliv byl celkový vývoj pokrytí tématu v denících obdobný, prezentace kampaně se v některých aspektech značně lišila. Základní rozdíl představuje podstatně větší poměr názorových textů v Lidových novinách a též vyšší míra negativity v textech LN, jež s větším počtem názorových textů částečně souvisí. V rámci podrobnější analýzy názorových textů vyšla najevo též skutečnost, že se Lidové noviny silnou měrou přikláněly na stranu odpůrců protestní akce, zatímco Hospodářské noviny si vůči akci zachovávaly poměrně neutrální postoj. V několika jiných aspektech lze mezi oběma deníky naopak nalézt shodu. Z hlediska vyváženosti přístupu do médií byli ve zpravodajských textech častěji citováni zástupci protestní akce a v rámci prezentace kampaně dostali nejvíce prostor k vyjádření Leoš Heger, Martin Engel a Milan Kubek. V obou denících bylo nejčastěji skloňovaným důvodem odchodu lékařů téma platových podmínek, přičemž ostatní důvody odchodu byly do značné míry upozadřovány. Obě média tímto do značné míry mohla formovat vnímání tématu veřejností.

Summary

The aim of the thesis was to analyze an overall image of the "Děkujeme, odcházíme" ("Thank you, we are leaving") campaign in two Czech dailies – Lidové noviny and Hospodářské noviny. The research set consists of 442 relevant texts published in the period from May 2010 – the beginning of the campaign – to April 2011 – two months after the peak of the campaign. According to the size of the research set, quantitative content analysis had been chosen as a method for this research. The thesis includes short theoretical introduction to the history of medical unions, reveals the motivation of protesting doctors and describes the development of the campaign as well as its immediate results.

Content of dailies was analyzed from several aspects – overall coverage of the topic, its development over time, analysis of how media presented key motives for doctors' wanting to leave the hospitals, analysis of negative aspects of doctors' leaving and their development in time, evaluation of balanced access of conflict's key parties and their actors to the media and also an analysis of preferences of the media articulated via opinion texts. Although the analysis showed that the overall development of subject coverage was quite similar, there were certain differences in the presentations of the topic among the two dailies. The primary difference is a significantly greater proportion of opinion texts published in Lidové noviny as well as their higher negativity in general. Further analysis of opinion texts revealed that Lidové noviny inclined to the side of the opponents of the protest campaign, while Hospodářské noviny kept a relatively neutral stance. On the contrary there was a match among the dailies in several other aspects. Slightly larger space for expression had been provided to the supporters of the campaign in both media and the most quoted actors were Leoš Heger, Martin Engel and Milan Kubek in both dailies. Insufficient salary was the most frequently presented motive for doctors' wanting to leave the hospitals which could effect the perception of the topic by the public significantly.

Použitá literatura

BURTON, Graeme. JIRÁK, Jan. *Úvod do studia médií*. Vyd. 1. Brno: BARRISTER & PRINCIPAL - studio, 2003. 392 s. ISBN 80-85947-67-6.

JIRÁK, Jan. KÖPPLOVÁ, Barbara. *Masová média*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. 416 s. ISBN 978-80-7367-466-3

JIRÁK, Jan. KÖPPLOVÁ, Barbara. *Média a společnost: stručný úvod do studia médií a mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál. 2003. 207 s. ISBN 80-7178-697-7

MCCOMBS, Maxwell. *Agenda setting: nastolování agendy – masová média a veřejné mínění*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. 256 s. ISBN 978-80-7367-591-2

REIFOVÁ, Irena, et al. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. 328 s. ISBN 80-7178-926-7

SCHULZ, W. - SCHERER, H. - HAGEN, L. - REIFOVÁ, I. - KONČELÍK, J. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2. přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004. 149 s. ISBN 80-246-0827-8

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006. 192 s. ISBN 80-7367-096-8

TRAMPOTA, T. – VOJTĚCHOVSKÁ, M. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. 293 s. ISBN 978-807-3676-834.

Elektronické zdroje

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AVČR. *Prestiž povolání – červen 2012* [online]. 2012 [cit. 2012-11-11]. Dostupné z: <http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a6869/f3/eu120720.pdf>

ČESKÁ LÉKAŘSKÁ KOMORA. *Nedostatek lékařů ohrožuje kvalitu a dostupnost zdravotní péče* [online]. 15. 6. 2010 [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <[http://www.lkcr.cz/tiskove-zpravy-12.html?do\[loadData\]=1&itemKey=cz_97400](http://www.lkcr.cz/tiskove-zpravy-12.html?do[loadData]=1&itemKey=cz_97400)>

ČESKÁ LÉKAŘSKÁ KOMORA. *Zákon č.220/1991 Sb.* [online]. 2011 [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <<http://www.lkcr.cz/zakon-o-clk-211.html>>

ČESKÁ LÉKAŘSKÁ KOMORA. *Předseda LOK-SČL a prezident ČLK upozornili 9. 6. 2010 ministryni Juráskovou na personální krizi v nemocnicích* [online]. 16. 6. 2010 [cit. 2012-10-12] Dostupné z: <[http://www.lkcr.cz/tiskove-zpravy-12.html?do\[loadData\]=1&itemKey=cz_97403](http://www.lkcr.cz/tiskove-zpravy-12.html?do[loadData]=1&itemKey=cz_97403)>

ČESKÁ LÉKAŘSKÁ KOMORA. *Vyhrožování lékařům a zneužívání zákona není cestou k řešení krize* [online]. 30. 12. 2010 [cit. 2012-10-20]. Dostupné z: <[http://www.lkcr.cz/tiskove-zpravy-12.html?do\[loadData\]=1&itemKey=cz_94794](http://www.lkcr.cz/tiskove-zpravy-12.html?do[loadData]=1&itemKey=cz_94794)>

ČESKÁ LÉKAŘSKÁ KOMORA. *Memorandum o úpravě poměrů ve zdravotnictví 14. února 2011* [online]. 2011 [cit. 2012-12-27]. Dostupné z: <http://www.clknj.cz/_user/dokumenty/Memorandum_o_uprave_pomeru_ve_zdravotni_ctvi_14_02_2011.pdf>

DĚKUJEME, ODCHÁZÍME. *10 věcí, které jsme se dozvěděli díky vzpouře lékařů* [online]. 17. 2. 2011 [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.dekujeme-odchazime.cz/10_veci>

DĚKUJEME, ODCHÁZÍME. *13 důvodů k exodu* [online]. 2010 [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.dekujeme-odchazime.cz/13_duvodu>

DĚKUJEME, ODCHÁZÍME. *Rok po startu kampaně Děkujeme, odcházíme lékaři poukazují na největší problémy zdravotnické reformy* [online]. 15. 9. 2011 [cit. 2012-12-27]. Dostupné z: <http://www.dekujeme-odchazime.cz/tiskove_zpravy/rok_po_startu_kampane_dekujeme_odchazime_lekari_poukazuji_na_nejvetsi_problemy_zdravotnicke_reformy>

ECONOMIA. *Hospodářské noviny - čtenáři* [online]. 2011 [cit. 2013-11-22]. Dostupné z: <<http://economia.ihned.cz/24/obsah-sekce/ctenari/>>

EWING PUBLIC RELATIONS. *Ewing Public Relations získala ocenění v prestižní mezinárodní soutěži SABRE AWARDS 2011* [online]. 2011 [cit. 2012-12-27]. Dostupné z: <<http://www.ewingpr.cz/index.php?pg=detail&detail=1066>>

iDNES.cz. *Rozdíly v platech lékařů jdou do desítek tisíc, nejhůř jsou na tom mladí* [online]. 31. 11. 2011 [cit. 2012-09-10]. Dostupné z: <http://finance.idnes.cz/plat-mladeho-lekare-v-prumeru-jen-17-tisic-korun-hrubeho-pgz-/poj.aspx?c=A110128_095704_poj_sov>

iDNES.cz. *Lékaři z brněnské vojenské nemocnice odmítli zaskakovat za kolegy ve výpovědi* [online]. 10. 2. 2011 [cit. 2012-10-24]. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/lekari-z-brnenske-vojenske-nemocnice-odmitli-zaskakovat-za-kolegy-ve-vypovedi-1y8-/domaci.aspx?c=A110210_122612_brno-zpravy_bor>

iDNES.cz. *Kampaň Děkujeme, odcházíme vyhrála nad vládou. Teď získala cenu za PR* [online]. 19. 5. 2011 [cit. 2012-12-27]. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/kampan-dekujeme-odchazime-vyhrala-nad-vladou-ted-ziskala-cenu-za-pr-1d5-/domaci.aspx?c=A110519_135122_domaci_js>

LÉKAŘSKÝ ODBOROVÝ KLUB - SVAZ ČESKÝCH LÉKAŘŮ. *Základní programové prohlášení (4. 4. 1995)* [online]. 2010 [cit. 2012-09-10]. Dostupné z: <http://www.lok-scl.cz/images/tinymce/files/DOKUMENTY_zakladni_programove_prohlaseni.pdf>

LÉKAŘSKÝ ODBOROVÝ KLUB - SVAZ ČESKÝCH LÉKAŘŮ. *10 Důvodů proč organizace ani jiná účast na výzvě „Děkujeme, odcházíme“ není trestným činem* [online]. 7. 2. 2011 [cit. 2012-10-25] Dostupné z: <http://www.lok-scl.cz/images/tinymce/files/pravni_poradna_0210/41_10_duvodu_trestnepravni_aspekt.pdf>

LÉKAŘSKÝ ODBOROVÝ KLUB - SVAZ ČESKÝCH LÉKAŘŮ. *Stanovy LOK-SČL* [online]. 2011 [cit. 2012-09-10]. Dostupné z: <http://www.lok-scl.cz/images/tinymce/files/DOKUMENTY_zakladni/stanovy_lok_scl_schvalena_novela_XVI_snemem_190411.pdf>

LÉKAŘSKÝ ODBOROVÝ KLUB - SVAZ ČESKÝCH LÉKAŘŮ. *Děkujeme, odcházíme...* [online]. 28. 4. 2010. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.lok-scl.cz/images/tinymce/files/z_tisku/z_tisku_2010/27_tm_4_2010_dekujeme_odchazime.pdf>

LÉKAŘSKÝ ODBOROVÝ KLUB - SVAZ ČESKÝCH LÉKAŘŮ. *Kampaň LOK-SČL „Děkujeme, odcházíme“* [online]. 15. 6. 2010 [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.lok-scl.cz/images/tinymce/files/z_tisku/z_tisku_2010/29_tm_5_2010_kampan_dekujeme_odchazime.pdf>

LÉKAŘSKÝ ODBOROVÝ KLUB - SVAZ ČESKÝCH LÉKAŘŮ. *Poděkování Předsednictva LOK-SČL za podporu akce Děkujeme, odcházíme* [online]. 11. 2. 2010 [cit. 2012-11-15]. Dostupné z: <<http://www.lok-scl.cz/archiv.php?typ=2&id=357&detail=1>>

MEDIÁLNÍ SKUPINA MAFRA. *Lidové noviny* [online]. 2011 [cit. 2013-11-22] Dostupné z: <http://www.mafra.cz/cs/default.asp?y=mafra_all\cs_produkty-a-sluzby_lidove-noviny.htm>

MEDIÁLNÍ SKUPINA MAFRA. *Lidové noviny s magazíny* [online]. 2011 [cit. 2013-11-22] Dostupné z: <http://www.mafra.cz/cs/default.asp?y=mafra_all\cs_pro-inzerenty_lidove-noviny-s-magaziny.htm>

MEDICAL TRIBUNE CZ. *Heger: prázdninový provoz bude možné vydržet několik měsíců* [online]. 15. 1. 2011 [cit. 2012-10-20] Dostupné z: <www.tribune.cz/clanek/20826-heger-prazdninovy-provoz-bude-mozne-vydrzet-nekolik-mesicu>

MEDICAL TRIBUNE CZ. *Armáda přijde na pomoc, když lékaři odejdou* [online]. 9. 2. 2011 [cit. 2012-10-20]. Dostupné z: <www.tribune.cz/clanek/21277-armada-prijde-na-pomoc-kdyz-lekari-odejdou>

MEDICAL TRIBUNE CZ. *Lékařské kapacity podpořily protest lékařů* [online]. 17. 1. 2011 [cit. 2012-11-15]. Dostupné z: <<http://www.tribune.cz/clanek/20844-lekarske-kapacity-podporily-protesty-lekaru>>

NEWTON MEDIA MONITORING [online]. 2012. [cit. 2013-02-21] Dostupné z: <<http://www.newtonmedia.cz/>>

REFLEX. *Protest proti kapitulánství: Petici podepsalo už přes 35 000 lidí* [online]. 10. 2. 2011 [cit. 2012-11-15]. Dostupné z: <<http://www.reflex.cz/clanek/dokument/40330/protest-proti-kapitulanstvi-petici-podepsalo-uz-pres-35-000-lidi.html>>

ROČENKA UNIE VYDAVATELŮ. *Odhady čtenosti tisku - Media projekt* [online]. 2012 [cit. 2013-11-30]. Dostupné z: <<http://www.rocenkaunievydavatelu.cz/2012/index.php?akce=ctenost&tg=1>>

SOS-ZDRAVOTNICTVÍ [online]. 2011 [cit. 2012-11-15] Dostupné z: <<http://sos-zdravotnictvi.cz/>>

SOCIOWEB. *Krize zdravotnictví očima veřejnosti* [online]. 2011 [cit. 2013-11-22]. Dostupné z: <<http://www.socioweb.cz/index.php?disp=teorie&shw=462&lst=112>>

UDÁLOSTI – POLITICKÝ ZÁPISNÍK BOHUMILA DOLEŽALA. *Protest proti kapitulánství* [online]. 30. 1. 2011. [cit. 2012-11-15]. Dostupné z: <<http://bohumildolezal.cz/texty/rs2503.html>>

UNIE VYDAVATELŮ. *Hospodářské noviny* [online]. 2012 [cit. 2013-11-22] Dostupné z www: <http://www.unievydavatelu.cz/cs/unie_vydavatelu/clenove_jejich_tituly?titul-detail=119>

ZDRAVOTNICTVÍ A MEDICÍNA MF. *Prezident odsoudil lékaře: je to nepřijatelné vydírání* [online]. 3. 1. 2011 [cit. 2012-11-15]. Dostupné z www: <<http://www.zdn.cz/denni-zpravy/z-domova/prezident-odsoudil-lekare-je-to-neprijatelne-vydirani-456904>>

Prameny použité pro výzkumu:

Lidové noviny. Praha: MAFRA. Ročník 2010 a 2011.

Hospodářské noviny. Praha: Economia. Ročník 2010 a 2011.

Seznam grafů a tabulek

GRAFY:

- Graf č. 1:** Celkové pokrytí tématu v denících – str. 29
- Graf č. 2:** Vývoj celkového počtu článků věnovaných tématu za týden – str. 32
- Graf č. 3:** Vývoj celkového počtu znaků věnovaných tématu za týden – str. 33
- Graf č. 4:** Poměr zastoupení článků v rubrikách dle počtu textů – str. 36
- Graf č. 5:** Poměr zastoupení článků v rubrikách dle počtu znaků – str. 36
- Graf č. 6:** Poměr zastoupení žánrů dle počtu textů – str. 38
- Graf č. 7:** Poměr zastoupení žánrů dle počtu znaků – str. 38
- Graf č. 8:** Míra výskytu témat souvisejících s důvodem odchodu lékařů – str. 41
- Graf č. 9:** Míra výskytu negativních témat ve zpravodajských žánrech – str. 43
- Graf č. 10:** Míra výskytu negativních témat v názorových žánrech – str. 44
- Graf č. 11:** Míra výskytu negativních témat – celkem – str. 45
- Graf č. 12:** Časový vývoj výskytu negativních aspektů tématu – str. 46
- Graf č. 13:** Výskyt citací jednotlivých aktérů v denících – str. 49
- Graf č. 14:** Rozsah citací dle počtu znaků – str. 51
- Graf č. 15:** Rozsah rozhovorů dle počtu znaků – str. 53
- Graf č. 16:** Poměr názorových textů dle autorů – str. 54
- Graf č. 17:** Poměr stranění názorových textů – str. 56

TABULKY:

- Tabulka č. 1:** Celkový počet textů a celkový počet znaků dle rubrik – str. 35
- Tabulka č. 2:** Celkový počet textů a celkový počet znaků dle žánru textu – str. 39
- Tabulka č. 3:** Rozsah citací z hlediska názorových skupin – str. 50
- Tabulka č. 4:** Rozsah rozhovorů z hlediska názorových skupin – str. 53
- Tabulka č. 5:** Podíl názorových textů z hlediska názorových skupin – str. 55

Seznam použitých zkratk

LOK	Lékařský odborový klub
LOK – SČL	Lékařský odborový klub – Svaz českých lékařů
ČLK	Česká lékařská komora
DO	Děkujeme, odcházíme
LN	Lidové noviny
HN	Hospodářské noviny
VZP	Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky
PR	public relations

Seznam příloh

Příloha č. 1: Kódovací kniha

Přílohy

Příloha č. 1: KÓDOVACÍ KNIHA

Identifikační proměnné:

Proměnná č. 1 – deník

- 1 – Lidové noviny
- 2 – Hospodářské noviny

Proměnná č. 2 – datum

Datum vydání článku ve formátu RR-MM-DD, kde RR = poslední dvě číslice roku, MM = měsíc, DD = den

Proměnná č. 3 – strana

Číslo strany v konkrétním periodiku, na které se článek objevil. Pokud je článek rozdělen na část na titulní straně a pokračování v některé z dalších rubrik, je počítán jako dva články.

Analytické proměnné:

Proměnná č. 4 – rubrika

Jméno rubriky, ve které se článek objevil.

- 1 – Titulní strana (LN i HN)
- 2 – Domov (LN)/ Česko (HN) – do této kategorie patří i zprávy z rubriky „Regiony“
- 3 – Téma (LN i HN)
- 4 – Názory/ Diskuse (LN i HN)
- 9 – Jiná

Proměnná č. 5 – novinářský útvar/žánr

Voleno dle převládajícího charakteru textu.

- 1 – Zpráva
- 2 – Komentář, názor, glosa
- 3 – Rozhovor
- 9 – Jiný

Proměnná č. 6 – názorová převaha

- 1 – Zastávce akce DO
- 2 – Odpůrce akce DO
- 3 – Neutrální nebo ambivalentní

- tato proměnná slouží k označení názorové převahy textů, jako jsou komentář, názor či glosa - pakliže je autorem přímo zástupce jedné ze stran konfliktu, je text okódován jako *zastávce akce DO* nebo *odpůrce DO*, pakliže autor textu či adresát rozhovoru není přímým účastníkem konfliktu, je text okódován dle povahy textu buď jako *zastávce DO*, *odpůrce DO* nebo jako názorově *neutrální* či *ambivalentní*, v případě, že podporu pouze jedné strany nelze zcela určit

Proměnná č. 7 – délka textu

Číselná hodnota – celkový počet znaků vlastního textu včetně mezer, do celkového počtu znaků jsou zahrnuty dílčí podnadpisy i případný popis k fotografii, vč. sousloví „foto popis“, naopak do něj není zahrnut hlavní titulek, jména rubriky ani autora textu ani fotografie

Proměnná č. 8 – týden

Číslo týdne v roce ve formátu ww WK yy – např. 01 WK 10 je 1. týden v roce 2010.

Proměnná č. M1 až M25 – mluvčí

Rozsah přímé citace mluvčího v textu ohraničené uvozovkami, proměnná slouží i k identifikaci názorových textů a rozhovorů – u těch je hodnota citace uvažována jako celková délka textu. Jestliže se jedná o rozhovor, který se dotýká tématu jen částečně, započítají se pouze otázky a odpovědi týkající se tématu

M1 - Milan Kubek - prezident ČLK, člen předsednictva LOK-SČL

M2 - Martin Engel - předseda LOK-SČL

M3 - Jana Vedralová- místopředsedkyně LOK-SČL

M4 - Miloš Voleman - místopředseda LOK-SČL

M5 - Pavel Vávra - člen LOK-SČL – tvář kampaně DO

M6 - Peter Igaz - člen LOK-SČL – tvář kampaně DO

M7 - lékař – účastník akce DO nebo její přímý podporovatel

M8 - lékař – neúčastnící se akce DO

M9 - zástupce vedení některé z nemocnic – ředitel nebo tiskový mluvčí

M10 - Leoš Heger – ministr zdravotnictví, politik TOP O9

M11 - jiný zástupce ministerstva zdravotnictví – náměstek MZ, ředitel kabinetu MZ, tiskový mluvčí

M12 - Petr Nečas – předseda vlády – politik ODS

M13 - Miroslav Kalousek – ministr financí – politik TOP O9

M14 - Boris Šťastný - předseda zdravotního výboru sněmovny – politik ODS

M15 - jiný zástupce vlády nebo vládní strany (politik VV, ODS, TOP O9)

M16 - zástupce opozice (politik ČSSD či KSČM, nikoliv však hejtman kraje)

M17 - David Rath - stínový ministr zdravotnictví ČSSD a hejtman Středočeského kraje

M18 - Michal Hašek - politik ČSSD, hejtman Jihomoravského kraje

- M19 - zástupce krajů - hejtman nebo tiskový mluvčí
 M20 - zástupce některé ze zdravotních pojišťoven – ředitel nebo tiskový mluvčí
 M21 - zdravotní pracovník jiný – zdravotní sestry
 M22 - student medicíny
 M23 - zástupce PR agentury
 M24 - jiný nepolitická osobnost
 M25 - jiná politická osobnost
 M26 - člen redakce

Proměnná č. T1 až T5 – témata

Proměnné sledují výskyt konkrétního tématu v textu.

T1 – jsou v textu zmíněny nízké platy lékařů?

1 – ano

0 - ne

T2 – je v textu zmíněno množství přesčasů lékařů nebo nedodržování zákoníku práce v objemu přesčasů lékařů?

1 – ano

0 - ne

T3 - je v textu zmíněn systém postgraduálního vzdělávání lékařů?

1 – ano

0 – ne

T4 - je v textu zmíněno špatné hospodaření nemocnic – předražené zakázky, korupce?

1 – ano

0 – ne

T5 – jsou v textu zmíněné předražené léky?

1 – ano

0 – ne

Proměnná č. N1 až N6 - negativita

Proměnné sledují výskyt konkrétního tématu v textu.

T1 - je v textu zmíněno umírání pacientů jako důsledek odchodu lékařů?

1 – ano

0 – ne

T2 - je v textu zmíněno ohrožení nebo umírání novorozenců jako důsledek odchodu lékařů?

1 – ano

0 – ne

T3 - je v textu zmíněno zavírání nemocnic nebo jejich oddělení jako důsledek odchodů lékařů?

1 – ano

0 – ne

T4 – je v textu zmíněno vyhlášení stavu nebezpečí nebo stavu nouze?

1 – ano

0 – ne

T5 – je v textu zmíněno odkládání operací jako důsledek odchodu lékařů?

1 – ano

0 – ne

T6 – je v textu nasazení armády jako možnost řešení nedostatku lékařů?

1 – ano

0 – ne

T7 – je v textu označeno chování lékařů jako vydírání nebo braní si pacientů za rukojmí?

1 – ano

0 – ne